18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 7 (761)

Ազգ

Azg
armenian daily

Սաստիկ երկրաշարժ Ճապոնիայում

1400 զոհ, հազարաւոր վիրաւորներ

ՏՈԿԻՕ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, VOA: Այս առաւօտ, այն պահին, երբ մարդիկ պատրաստվում էին դուրս գալ իրենց տներից, ուժգին երկրաշարժը ցնցեց Ճապոնիան եւ հատկապէս Կոբե քաղաքը, որտեղ արձանագրվեց Ռիխտերի սանդղակով 7,2 բալ ուժգնութեամբ երկրաշարժ: Նախնական տեղեկութիւնների համաձայն, վիճակն սաստիկ է նշված քաղաքում եւ մերձակա շրջաններում: Փլվել են բազմաթիվ տներ, շարքից դուրս են եկել ճանապարհներ, երկաթուղագծեր, գազի եւ ջրի խողովակներ: Տեղ-տեղ բռնկվել է հրդեհ: Վերջին 50 տարում Ճապոնիայում արձանագրված երկրաշարժերից ամենաուժգինն արդէն խլել է 1400 մարդու կյանք, հազարաւոր բնակիչներ վիրավորվել են, ինչ չէ նաեւ ան հայտ կորածների թիվը: Հետեւաբար, սպասվում է զոհվածների թվի աճ: Վարչապետ Մուրայամայի երեկոյան ժամանել է աղետի վայր: Նա բանակին հրահանգել է օգնության հասնել աղետահար բնակչությանը, որին խոստացել է ամեն կերպ օժանդակել: Բազմաթիվ երկրների պետեր իրենց վիշտն են արտահայտել աղետի առիթով:

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Լեւոն Տէր-Պետրոսեանն այսօր կընդունի ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանին

Այսօր ժամը 13-ին ՀՀ նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը կընդունի իր աշխատանքային այցով Երեւանում գտնվող ԼՂՀ նորընտիր նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանին:

Ինչպէս արդէն հաղորդել էինք, հունվարի 16-ին ժամանած ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանին եւ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսեանին ընդունել են ՀՀ Գեր. նախագահ Բաբկէն Արարքցեանը եւ ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատեանը: Վարչապետի հետ կայացած հանդիպման ընթացքում մասնաւորապէս արծարծվել են Ղարաբաղի փախստականների վերաբնակեցման, բնակավայրերի նորոգման, գարնան գյուղատնտեսական աշխատանքների, ճանապարհային շինարարութեան եւ տնտեսական մի շարք հարցեր:

Ալիեւը մեկնեց Դավոս հանդիպելու այնտեղ չժամանող Ելցինի՞ն

Դավոսում կայանալիք Համաշխարհային տնտեսական ֆորումը կարող է դառնալ Ադրբեջանի եւ Ռուսաստանի նախագահների միջեւ ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման խնդրի քննարկման առիթ: Դիվանագիտական աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ նախագահներ Հեյդար Ալիեւն ու Բորիս Ելցինը ԱԳ նախարարների ուղեկցությամբ Շվեյցարիա կժամանեն հունվարի վերջին, երեկ հաղորդեց «Նոյյան տապան» գործակալությունը, թեեւ արդէն երկուշաբթի օրը հայտնի էր, որ նախագահ Ելցինը հրաժարվել էր մեկնել Դավոս, պատճառաբանելով Չեչնիայի անհանգստացնող վիճակը: Դավոսյան ֆորումը, որը տեղի կունենա հունվարի 26-31-ը, լիագումար նիստերի անցկացմամբ, այս անգամ կնվիրվի համաշխարհային էներգետիկ խնդիրների քննարկմանը: Սակայն, ըստ Ադրբեջանի ԱԳՆ-ի բարձրաստիճան աշխատակիցներից մեկի, չնայած ֆորումի տնտեսական ուղղվածությանը, չի բացառվում պետությունների ղեկավարների միջեւ քաղաքական խնդիրների քննարկման հնարավորությունը:

Նիյազովը Անկարայից կմեկնի Կիեւ

ԱՆԿԱՐԱ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Անկարայում տեղի ունեցած Թուրքմենիայի, Իրանի, Թուրքիայի եւ Ռուսաստանի նավթագազային գերատեսչությունների ղեկավարների երկրորդ նստաշրջանից հետո Թուրքմենիայի նախագահ Նիյազովը մեկնելու է Ուկրաինա, ուր մտադիր է քննարկել առաքված գազի դիմաց վճարվելիք պարտքերին ու ժամկետներին առնչվող հարցերը: Քննութեան կառնվեն նաեւ Թուրքմենիայից Իրանի եւ Թուրքիայի տարածքով գազը Եւրոպա հասցնելու խնդիրները: Հատկանշական է, որ Նիյազովն այս միտքը հղացել է այն բանից հետո միայն, երբ Ռուսաստանի կողմից սկսեցին տարբերաբար արհեստական խոչընդոտներ ստեղծվել գազի առաքման գործում, իսկ Ուկրաինան պարզապէս անվճարունակ դարձավ:

Տեղեկացնենք նաեւ, որ, այսօրվա դրությամբ, ստացված գազի դիմաց Ուկրաինայի պարտքը Թուրքմենիային կազմում է շուրջ 240 մլրդ դոլլար:

Բաքու. Ժողովրդական ճակատը մեղադրում է իշխանություններին

ԲԱՔՈՒ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի Ժողճակատի մամլո կենտրոնը տարածել է հայտարարություն, որով իշխանություններին մեղադրել է հանրապետությունում քաղաքացիական դիմակայության սրման համար: Հայտարարության մեջ խոսվում է Սաբիրաբադի շրջանի ոստիկանության անօրինական գործողությունների մասին, որոնք ձեռնարկվել են ԱԺՃ փոխնախագահ Միրմահմուդ Ֆաթաեւի նկատմամբ, որը շրջանում տեղաբախված փախստականների խնդրանքով ժամանել է նրանց հետ հանդիպում ունենալու:

Այս կապակցությամբ ԱԺՃ տեղեկատվական կենտրոնը հայտարարում է. «Այն ժամանակաշրջանում, երբ կրկին իրական է դարձել ռազմաճակատում պատերազմական գործողությունների վերսկսման, սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամի խորացման, հանրապետության ռուսամէտ ուժերի աշխուժացման սպառնալիքը, իշխանությունների այդ քայլը վկայում է, որ նրանք շահագրգռված են Ադրբեջանում քաղաքացիական դիմակայության սրմամբ»:

Ս. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Դոուլը կպայքարի նախագահական աթոռի համար

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: «ԱՄՆ Սենատի հանրապետական մեծամասնության ղեկավար Ռոբերտ Դոուլը հայտարարել է, որ մտադիր է 1996 թ.-ին նախագահական ընտրություններում առաջադրել իր թեկնածությունը», հունվարի 13-ի համարում գրում է «Վաշինգտոն փոստ» թերթը: Կանզաս նահանգը ներկայացնող սենատոր Դոուլը 1980 եւ 1988 թվականների նախագահական ընտրություններում առաջադրել է իր թեկնածությունը, սակայն քաղաքական տեսաբանների կարծիքով, սենատորի հնարավորությունները երբեւէ այնքան մեծ չեն եղել, որքան առաջիկա 1996 թ.-ի ընտրություններում:

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՀ նախագահի տարեկան հաղորդումը այսօր

Պատգամաւորական ժողովի անդամները չմասնակցեցին խորհրդարանի արտահերթ նիստին

ԱՐՄԷՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆ

Երեկ սկսվեց Գերագոյն խորհրդի արտահերթ նստաշրջանը, որը հրավիրել էր հանրապետության նախագահը: Չնայած Պատգամաւորական ժողովի անդամ 39 պատգամաւորները չէին մասնակցում առաւօտյան նիստին, այնուհանդերձ քվորում կար, եւ խորհրդարանը սկսեց քննարկել օրակարգի առաջին հարցը՝ ՀՀ կառավարության եւ միջազգային զարգացման ընկերակցության միջեւ կնքված ռոզման համակարգերի վերականգնման եւ էներգահամակարգի պահպանման ծրագրերի վարկային համաձայնագրերը, ինչպէս նաեւ Վերակառուցման եւ զարգացման եւրոպական բանկի եւ «Զվարթնոց» օդանավակայանի միջեւ կնքված վարկային պայմանագիրը վավերացնելու հարցը: Ու մինչ խորհրդարանն անցավ երկրորդ հարցի քննարկմանը, ըստ որի Գերագոյն խորհուրդը պետք է բոլյասրի կառավարության մինչեւ 1995 թ. բյուջեի հաստատումը այս տարվա առաջին եռամսյակում պահպանել 1994 թ. չորրորդ եռամսյակի բյուջետային հատկացումների հիմնական համամասնությունները ու ուղղությունները (օրակարգի համաձայն, նախագահի 1994 թ. տարեկան հաղորդումը հանրապետության քաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի մասին վերջին հարցն էր), Պատգամաւորական ժողովը Գեր. 252 սենյակում նիստ էր հրավիրել եւ քննարկում էր խորհրդարանի արտահերթ նիստին մասնակցել-չմասնակցելու հարցը:

Ի վերջո Պատգամաւորական ժողովի անդամները որոշեցին չմասնակցել նիստին՝ փոխարենն այնտեղ ուղարկելով իրենց ներկայացուցիչներին: Եւ քանի որ ըստ այդ նույն որոշման ՊԺ մյուս անդամներն ի րավունք չունեն մասնակցել նիստին, ստացվում է այնպես, որ ընդդիմադիր պատգամաւորները կամավոր սահմանափակում են իրենց լիազորությունները (թեեւ ակնհայտ է, որ առաւօտյան նիստում քվորումի առկայությունը վկայում է այն մասին, որ տվյալ դեպքում խորհրդարանի արտահերթ նիստի արդյունքների վրա ՊԺ-ի չմասնակցելը հազիվ թե որեւէ ազդեցություն ունենա): Ինչեւէ:

Քվեարկությունների արդյունքում օրակարգի բոլոր չորս հարցերը վարկերը, 1995 թ. առաջին եռամսյակի բյուջետային հատկացումները, գույքահարկի եւ եկամտահարկի վերաբերյալ ՀՀ օրենքները, ընդունվեցին միաձայն կամ գրեթէ միաձայն: Իսկ նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի 1994 թ. տարեկան հաղորդումը հետաձգվեց այսօր:

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Գրոզնի. Մարտերը շարունակվում են

Բացառված չէ Դուդաեւի եւ իր շրջապատի փախուստը Թուրքիա

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ: Ռուսական ռազմական հետախուզության տեղեկությունների համաձայն, դուդաեւական զինված կազմավորումների հրամանատարության իր գլխավոր խնդիրն է համարում մինչեւ գարուն սեփական ուժերի պահպանումը: Միաժամանակ, Դուդաեւի գրոհայինները շարունակում են համառ դիմադրություն ցույց տալ: Չեմոլգա Բամուտ Արշտի գծի վրա նրանք ստեղծել են բազմաշար պաշտպանություն, որտեղ կենտրոնացված շուրջ 1,5 հազար գրոհայինների միավորումներն ուժեղացված են հրետանիով ու զրահատեխնիկայով: Աչխոյ Մարտանում կազմակերպված է հենակետ, որը պաշտպանում են 500 աշխարհազորայիններ: Խոշոր կազմավորումներ են գործում նաեւ Աչխոյ-Մարտանի եւ Բամուտ բնակավայրերի շրջանում: Գրոզնիից հեռացող գրոհայինները հավաքվում են լեռնային գյուղերում: Դրանց զգալի մասը գտնվում է Շալիում, որտեղից շարունակվում է զինամթերքի առաքումը Չեչնիայի մայրաքաղաք:

Բացառված չէ օդով Աբխազիայով կամ Աջարիայով դեպի Թուրքիա Դուդաեւի եւ նրա մերձավորագույն շրջապատի հեռանալու հնարավորությունը, քանի որ Վրաստանի հետ Չեչնիայի օդային սահմանը խստիվ չի վերահսկվում:

Մյուս կողմից, ռուսական սահմանապահ զորքերի ստորաբաժանումների շուրջը սուր իրավիճակ է ստեղծվում Ինգուշիայի եւ Դաղստանի սահմանում: Դաղստանի սահմանում Գրեբենսկայա եւ Շելկովսկայա բնակավայրերի միջեւ նկատվել է շուրջ 800 դուդաեւական գրոհայինների կուտակում: Ստացված տվյալների համաձայն, նրանք մտադիր են մոտ ժամանակներս ակտիվ գործողություններ ծավալել Դաղստանի տարածքով դեպի Ադրբեջան անօրինական զինված կազմավորումների հետագայի տրանզիտի նպատակով:

Շեւարդնաձեն հակամաֆիական պայքար սկսած է համարում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ ԽՄԲ ՊՐԵՍ: Երեկ ավանդական ռադիոհարցազրույցում խոսելով Չեչնիայի դեպքերի մասին, Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարեց, որ իրեն զարմացնում է Ռուսաստանի որոշ քաղաքական գործիչների կարճատեսությունը: Անդրադառնալով հունվարի 13-ին Երեւանյան Վրաստանում Ազգային անվտանգության ծառայության ձեռնարկած արշավանքին, նա դա գնահատեց որպես նոր քաղաքացիական պատերազմի սանձազերծման փորձ: Շեւարդնաձեի կարծիքով, պաշտպանության նախկին նախարար Թենգիզ Կիտովանին եւ նրա համախոհները որոշակի հույսեր էին կապել բյուջեի հարցում Խորհրդարանում տարաձայնությունների հետ: «Հետք է պատկերացնել, թե ճակատի այդ քայլն ինչպիսի հետեւանքներ կարող էր ունենալ կառավարական ճգնաժամի պայմաններում», ասաց Շեւարդնաձեն: Նա նաեւ նշեց, որ Կիտովանիի անօրինական զինված կազմավորումներին հասցված հարվածը լուրջ հարված է մաֆիական հանցախմբերին եւ հակամաֆիական պայքարի սկիզբն է:

ՏԱՄԱՌՈՏ

Լամբերտո Դինին կներկայացնի կառավարության կազմը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Հայտնի տնտեսագէտ Լամբերտո Դինին, որին Իտալիայի նախագահը հանձնարարել էր կազմել կառավարության նոր կազմ մը՝ երկուշաբթի ուշ երեկոյան ավարտեց ոչ պաշտոնական խորհրդակցության առաջին փուլը: Դինին պարտավոր է կարճ ժամկետում ներկայացնել Իտալիայի կառավարության նոր կաբինետը, եւ բացառված չէ, որ դա արվի արդէն այսօր:

Քրիստոֆերի հրաժարականը մերժվեց

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ: Ս. Ծննդյան տոներից առաջ անձնական հանդիպում ունենալով նախագահ Քլինթոնի հետ, Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քրիստոֆերն առաջարկել է իր հրաժարականը, որը մերժվել է նախագահի կողմից: Ստիպակ տան վերին շրջանակներին ծանոթ այդ խոսակցության ընթացքում պետքարտուղարը հայտնել է, թե իր ղեկավարած վարչությանը հաջողվել է արտաքին քաղաքականության ասպարէզում հասնել մի շարք նվաճումների, մասնավորապէս վերջին ամիսներին, հետեւաբար ինքը կարող է հանգիստ խղճով հեռանալ, վստահ, թե Մ. Նահանգների արտաքին քաղաքականությունը հարազատօրեն մնում է ճիշտ ուղու վրա: Նույն շրջանակների համաձայն, նախագահ Քլինթոնն անակնկալի է մատնվել հրաժարականի առաջարկից, սակայն նկատի ունենալով, որ դժվար է Քրիստոֆերին արժանի մի փոխարինող գտնել, վերջինից պահանջել է անորոշ ժամանակով շարունակել պարտականությունները:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՌԱԿ

Հանրապետական վարչությունում

Հունվարի 16-ին տեղի ունեցավ ՌԱԿ Հանրապետական վարչության արտահերթ նիստը, որը քննարկեց ՀՀ ԳԽ-ի արտահերթ նստաշրջանի օրակարգում դրված հարցերը: Այդ ուղղություններում կառավարության ներկայացրած ծրագրերի ու վարկավորման մանրամասնությունների մասին զեկուցեց ընկ. Մելս (Սամվել) Սահակյանը: Ընդհանուր գծերով պաշտպանելով խորհրդարանի հաստատմանը ներկայացված ծրագրերը, որոնք բխում են տնտեսական նոր քաղաքականության ծրագրից, ՌԱԿ Հանրապետական վարչությունն արեց որոշ դիտողություններ, որոնք կարտահայտվեն խորհրդարանում:

Այնուհետեւ, ներքաղաքական իրավիճակի ու նախընտրական դաշինքների ձեւավորման ու այլ քաղաքական ուժերի հետ ՌԱԿ-ի ունեցած վերջին խորհրդակցությունների մասին խոսեց ՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններում ՌԱԿ-ի մասնակցության ձեւի մասին իրենց նկատառումները հայտնեցին Համլետ Կարապետյանը, Ռաֆիկ Պետրոսյանը, Մելս (Սամվել) Սահակյանը, Հարություն Կարապետյանը, Լեւոն Բաբայանը, Սամվել Տոնոյանը, Գագիկ Օհանյանը, Գագիկ Գալստյանն ու այլ ընկերներ:

Հետ քննարկումների ՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը որոշեց շարունակել քաղաքական շփումներն իշխանությունների ու ընդդիմադիր կուսակցությունների հետ, որից հետո հրավիրել ՌԱԿ շրջանային ու ակումբների վարչությունների մասնակցությամբ ընդլայնված նիստ, որը նվիրված կլինի ընտրություններում ՌԱԿ մասնակցության հարցին:

Գորիս. Ակումբի բնակարանամուտը

ՌԱԿ Գորիսի «Սյունիք» ակումբը տոնեց բնակարանամուտ: Ակումբը հիմնվել է 1991 թ. հոկտեմբերին: Քաղաքի կենտրոնում, երկհարկանի շենքի առաջին հարկում քաղխորհրդի գործկոմի որոշմամբ վարձակալական հիմունքներով ակումբին հատկացվել է 30 քմ տարածքով աշխատասենյակ: Աշխատատեղն, անշուշտ, կաշխուժացնի ակումբի գործունեությունը: Օրերս ակումբի մի խումբ անդամների մասնակցությամբ տեղի է ունեցել հավաք, ուր որոշվել է Գորիսում հիմնել Թեքեյան մշակութային միության մասնաճյուղ: Այն կմիավորի տասնյակ արվեստագետների եւ նոր լիցք կհաղորդի Գորիսի հոգեւոր մշակութային կյանքին:

ՍԵՐԳԵՅ ՏԱՆՈՒԵՐԴՅԱՆ,
Գորիս

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Դրամը դրսեւորեց ռուբլուց անկախ վարք

Ազգային արժույթը: Անցած շաբաթը նշանակալի էր միայն նրանով, որ ոչ մի նշանակալի բան տեղի չունեցավ: Չախողվեցին դեկտեմբերյան սպասելիքները, երբ ոմանք էժան դոլար էին գնում, ակնկալելով տարվա սկզբին դրա արագ թռիչքը: Դոլարի փոխարժեքն իրոք աճեց, սակայն դանդաղ եւ ոչ շատ: Հունվարի երկրորդ շաբաթում դրսեւորվեց հակառակ պատկեր: ԱՄՆ 1 դոլարի միջին գինը 435-ից իջավ 430 դրամի կամ 1,1 տոկոսով, իսկ ՌԴ 1000 ռուբլունը 107-ից 98 դրամի կամ 8,4 տոկոսով: Նույն ժամանակահատվածում ՄՄԱԲ-ում դոլարի փոխարժեքը բարձրացավ ընդամենը 3,7 տոկոսով, ինչը նշանակում է, որ Մոսկվայի համեմատ Երեւանի արժութային շուկայում ռուսաստանյան ռուբլու արժեզրկման տեմպերը շատ ավելի բարձր են: Ըստ երեւույթին, սրան զգալի չափով նպաստեցին ռուսաստանյան մանր թղթադրամների հետ կապված խաբեությունները: ԵՖԲ-ի սակարկություններում դրամը փաստորեն կայուն մնաց: Շաբաթվա վերջում դոլարի բորսայական փոխարժեքը կազմեց 405,84 դրամ, շաբաթվա ընթացքում աճը կազմեց 33 լումա: Հունվարի կեսերին արդեն կարելի է ամփոփել անցած տարվա արդյունքները: 1994 թ. սկզբում ԱՄՆ 1 դոլարի միջին գինը կազմել է 84 դրամ, իսկ ՌԴ 1000 ռուբլունը 50, հետեւաբար, հայկական ազգային արժույթի նկատմամբ դոլարի գնարժեքի աճը 500 տոկոսից պակաս է եղել, իսկ ռուսաստանյան ռուբլու գնարժեքի աճը 200 տոկոսից պակաս: Ընդ որում, նույն տարվա ընթացքում ռուսաստանյան ռուբլու դոլարային համարժեքը մեծացել է 3 անգամ: Այսպիսով, անցյալ տարվա ընթացքում հայկական դրամը դրսեւորեց ռուբլուց միանգամայն անկախ վարք (ռուբլու հետ կապված լինելու դեպքում դոլարի գինն այժմ կկազմեր ավելի քան 500 դրամ): Միեւնույն ժամանակ, կարելի է նշել ազգային երկու արժույթների փոխարժեքների համեմատաբար զուսպ դեվալվացիան, համեմատած Ռուսաստանի եւ Հայաստանի կառավարությունների կողմից նախապես ծրագրվածի հետ: Տարվա սկզբում Ռուսաստանի ղեկավարությունը նախատեսում էր դոլարի արժեքի աճ մինչեւ 4500 ռուբլու (փաստականում այն աճեց մինչեւ 3640-ի), իսկ Հայաստանինը՝ 480 դրամի (աճեց մինչեւ 430 դրամ): Հակաճգնաժամային քաղաքականությունը, որը գլխավորապես ուղղված է ազգային արժույթի փոխարկային արժեքի պաշտպանությանը, ենթադրվածից ավելի հաջողվեց, հատկապես Հայաստանի դեպքում:

Սպառողական գները: Հունվարի կեսերից սկսվեց սպառողական շուկայի աշխուժացումը: Սպառողները, վերջացնելով ամանորյա պաշարները, մեծացրեցին պահանջարկը. վաճառողները դրան սպասելով, ավելացրեցին առաջարկը: Սակայն սահմանափակ վճարունակությունը, որը պայմանավորված է բյուջետային աշխատողների եկամուտների վճարման ուշացմամբ, ոչ միայն զսպում, այլեւ իջեցնում է գները: Մասնավորապես, նկատելիորեն իջել են բենզինի (1 լ-ը 260-ից իջել է 190 դրամի կամ 27 տոկոսով), մսի (1 կգ-ն 1000-ից 800 դրամի կամ 20 տոկոսով), ձվի (10 հատը 530-ից 430 դրամի կամ 19 տոկոսով), շաքարի (1 կգ-ն 280-ից 235 դրամի կամ 16 տոկոսով) գները: Հացի, կաթնային եւ պտուղբանջարեղենային արտադրանքի համեմատաբար կայուն գների պայմաններում սա հանգեցրեց անցած շաբաթվա ընթացքում սպառողական ապրանքների մանրածախ գների մոտ 8-10 տոկոս իջեցմանը:

Արդյունաբերությունը: Տարվա սկզբում Հայաստանի աշխատող արդյունաբերական ձեռնարկությունների թիվը հաջողվեց հասցնել 128-ի (եղած 350-ից): Այս թվի հետագա մեծացման ծրագրերը դեմ առան գազի մատակարարման լիակատար դադարեցմանը (սկսած հունվարի 12-ից): Ներկայումս այս թիվը, ամենայն հավանականությամբ, դարձյալ կրճատվել է:

ՆՏ

ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆ

Բեռնափոխադրման նոր բաժանմունք «Զվարթնոցում»

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Այսօր հանրապետության խորհրդարանը վավերացրել է Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում բեռնափոխադրման խոշոր բաժանմունք կառուցելու համար Եվրոպական բանկի կողմից շուրջ 23 միլիոն դոլար հատկացնելու համաձայնագիրը: «Սա միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից Հայաստանին գործարարական նպաստներով տրամադրված առաջին վարկն է», «Սնարքի» թղթակցին հայտնել է Հայաստանի ֆինանսների փոխնախարար Վահրամ Ավանեսյանը:

Շինարարության ավարտից հետո, որը կտեւի շուրջ մեկուկես տարի, «Զվարթնոց» օդանավակայանը հնարավորություն կունենա ընդունել եւ մշակել տարեկան 60 հազար տոննա բեռ, իսկ հետագայում բեռնաշրջանառությունը կարող է հասցվել մինչեւ 180 հազար տոննայի:

Փոխնախարարի կարծիքով, Եվրոպական բանկի ֆինանսական աջակցության շնորհիվ Երեւանը հնարավորություն ունի դառնալու տարանցիկ բեռնափոխադրումների խոշորագույն կենտրոններից մեկը տարածաշրջանում:

ԵՐԵՎԱՆ

Դիմում «Մարմարի» եւ «Ալֆա-Օմեգայի» ավանդատուներին

Մյասնիկյանի շրջանի ՆԳ բաժնի քննչական բաժանմունքում քննվում են քրեական գործեր «Մարմար» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության նախագահ Արմեն Հենրիկի Խաչատրյանի եւ «Ալֆա Օմեգա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության պաշտոնատար անձանց նկատմամբ ՀՀ քր. օր. 89 հոդվածի 4-րդ մասով, հայտնում են Մյասնիկյանի շրջանի ՆԳ բաժնից: Այն բոլոր ավանդատուները եւ պարտատերերը, ովքեր նշված ընկերություններում ներդրել են իրենց գումարները ու չեն ստացել, դիմեն Մյասնիկյանի շրջանի ՆԳ բաժնի քննչական բաժանմունք:

ԱԹԵՆՔ, ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

ՀՅԴ բյուրոն կրկին մերժում է մեղադրանքները

Հունվարի 5-6 օրերին, ՀՅԴ բյուրոն, ՀՅԴ կենտրոնական կոմիտեների մասնակցությամբ Աթենքում նիստ է գումարել, որտեղ քննարկվել են հանրապետության նախագահի ՀՅԴ-ի գործունեությունը դադարեցնելու մասին դեկտեմբերի 28-ի հրամանագրի հետ առնչվող հարցեր:

Նիստից հետո ընդունվել է հայտարարություն, որում ՀՅԴ-ն «ապօրինի» համարելով հրամանագիրը, նախագահից պահանջում է հետս կոչել այն: Բյուրոն «կտրականորեն կմերժե ՀՅԴ բյուրոյին եւ ՀՅԴ Հայաստանի ԿԿ-ին վերագրված դավադրական հատուկ ծառայություն ունենալու եւ քրեական գործունեություն տարած լինելու բոլոր զրպարտությունները», ասվում է հայտարարությունում: Հայտարարությունը Հայաստանի իշխանություններից պահանջելով, որ «անմիջապես դադարեցնեն հերյուրանքներով Դաշնակցության վարկաբեկելու պետական քաղաքականությունը», «կվերահաստատէ ՀՅԴ վճռականությունը բոլոր ուժերով շարունակելու հայրենի հողի վրա հայ ժողովրդին ծառայելու իր առաքելությունը, ինքնավստահությամբ եւ մարտունակությամբ դիմագրավելով բռնաճնշական ամեն միջոցառում»:

Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրամանագրին դեմ առ ի բողոք, հունվարի 8-ին, Փասադենայում (Լոս Անջելես) ՀՅԴ Արեւմտյան Ամերիկայի կենտրոնական կոմիտեի կազմակերպությամբ տեղի է ունեցել բողոքի հավաք, ուր, ըստ դաշնակցական թերթերի, մասնակցել է 4000 մարդ: Մյուս կողմից, ՀՅԴ բյուրոյի անդամ Արո Մանուկյանը հրապարակային ելույթներ է ունեցել Կիպրոսում ու Աթենքում: ՀՅԴ-ի գործունեությունը վեց ամսով կասեցնելու Հայաստանի Գերագույն դատարանի որոշման դեմ բողոքելով, հունվարի 16-ին, ՀՅԴ-ի հրահանգով փակվել են նրա ազդեցության տակ գտնվող Բեյրութի Բուրջ Համուդ հայկական թաղամասի շուկաները:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գյուղատնտեսական ապրանքների մեծածախ շուկա

Նախորդ տարվա փորձը ցույց տվեց, որ գյուղացիությունը մեծ դժվարությունների առաջ է կանգնում իր արտադրած ապրանքների իրացման գործում: Գրեթե անհնար է դարձել այդ արտադրանքների արտահանումը հանրապետությունից դուրս: Հաշվի առնելով վերոհիշյալ խնդիրը, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը ՖԱՕ-ի եւ ՄԱԿ-ի համապատասխան բաժանմունքների հետ նախատեսել է մոտ ապագայում Հայաստանում ստեղծել թարմ բանջարեղենի եւ մրգերի մեծածախ շուկաներ, հայտնում է «Ագրոպրես» լրատվական կենտրոնը: Որպես առաջին քայլ, օրերս Երեւան կժամանեն նշված կազմակերպությունների ինվեստիցիոն բաժինների մասնագետները, որոնք գյուղատնտեսության համապատասխան մասնագետների հետ կորոշեն հատկացվելիք վարկերի չափերը, կձեւակերպեն համապատասխան իրավաբանական փաստաթղթերը: Ծրագրվում է նաեւ որոշել Երեւանում մեծածախ շուկայի եւ հանրապետության շրջաններում մթերման կետերի տարածքները:

Դաշինքի հանրահավաքը վաղը

«Ազգային համաձայնության դաշինքը, հավատարիմ իր սկզբունքներին, վճռական բողոք է հայտնում իշխանությունների բռնաճնշական գործողությունների նկատմամբ եւ Գերագույն խորհրդից դուրս եկած պատգամավորների կողմից ստեղծված Պատգամավորական ժողովի մասնակցությամբ հունվարի 20-ին ժամը 14-ին հրավիրում հանրահավաք», խմբագրությանն ուղղված մի գրության մեջ տեղեկացնում են ձախ ընդդիմադիր ուժերը: Մի այլ գրությունից, որ մենք ստացանք ԱԻՄ-ի գրասենյակից, տեղեկանում ենք, որ հունվարի 19-ին, ժամը 12-ին, Երեւանի Սուրբ Սարգիս եկեղեցում նահատակ Մովսես Գորգիսյանի հիշատակին կմատուցվի հոգեհանգստի պատարագ, իսկ ժամը 13-ին տեղի կունենա այցելություն նրա շիրիմին: Ազգային ինքնորոշում միավորում [illegible] կազմակերպությունն այդ օրը հայտարարում է Մովսես Գորգիսյանի հիշատակի օր եւ ժամը 13.00՝ լռության րոպե:

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Ո՞ւմ պատվերն է կատարում «Լրագիրը»

«Լրագիր» օրաթերթը որոշ բացակայությունից հետո կրկին լույս էր տեսել երեկ: Դա ուրախացրել էր մեզ եւ մամուլի սիրահարներին: «1995. առաջին հանդիպում, այլ խնդիրներ» վերնագրով խմբագրական խոսքը թեեւ չէր փայլում իր համեստությամբ ու կշռադատվածությամբ, այդուհանդերձ դա կարելի էր վերագրել երբեմնի մեր աշխատակից Հայկազն Ղահրիյանի լրագրության ասպարեզում մեկ տարուց ավել շարունակվող ինքնահաստատման ճիգերին, մամուլի ռահվիրա ներկայանալու նրա անընդհատ փոփոխվող փորձերին:

Սակայն, թերթի նույն սյան տակ, «ՌԱԿ-ը հանուն եւ ընդդեմ իշխանությունների-ռամկավարները հանդես են գալիս նախ աջ բլոկի, ապա ՀՅԴ-ի հետ համատեղ» հայտարարության նախագծի հրապարակումով («Լրագիր», 17 հունվար), մենք այլեւս վերջնականապես համոզվեցինք, որ «Լրագիրն» ու նրա խմբագիրը զրկվել են բարոյական ամենատարրական սկզբունքներից ու լրագրական պարկեշտությունից եւ իրենց համար ասպարեզ են ընտրել ՌԱԿ-ի վարկաբեկման շահութաբեր գործը:

Առանց ստուգելու փաստը ՌԱԿ գրասենյակից (անշուշտ չէր կարող դա ստուգել նաեւ ՀՅԴ ԿԿ-ից), Հայկազն Ղահրիյանը, լրագրական սենսացիա առաջացնելու ու հայտնություն անելու տենդից մղված, թերթի առաջին էջում հրապարակել է չորս ամսվա վաղեմություն ունեցող, նախագծային վիճակում մնացած, ՌԱԿ Հանրապետական վարչության կողմից չհաստատված ու հետեւապես ոչ մի տեղ չհրապարակված ՀՅԴ-ՌԱԿ համատեղ հայտարարության նախագիծ: Եւ տարօրինակն այն է, որ թերթն իր կողմից դրան ավելացրել է, թե իբր ՀՅԴ-ի Հայաստանի կենտրոնական կոմիտեն եւ ՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը այդ համատեղ հայտարարությամբ հանդես են եկել 1994 թ. սեպտեմբերի 26-ին, առանց նշելու՝ որտեղ:

Թեեւ «Լրագրի» կողմից ՌԱԿ-ին վերաբերող նյութերի նենգափոխման առաջին փորձը չէ սա, սակայն մեզ զարմացնում է ընտրված պահը, 1995-ի առաջին համարում իսկ դարձյալ խոթծելու ու ցեխարձակումների ենթարկելու ՌԱԿ-ին ու միանալու «Հայկ Հայաստանի» ու այլ նորաթուխ թերթուկների հակառամկավար խմբային աղմուկին: Կարելի է միայն ենթադրել, որ «Լրագրի» խմբագիրը ենթակա է անդիմադրելի ճնշումների: Մենք միշտ էլ փորձել ենք եւ այսուհետեւ էլ կփորձենք ըմբռնումով մոտենալ նրա աննախանձելի վիճակին: Սակայն գեթ մի անգամ պետք է անկեղծ խոստովանի՝ ի վերջո ո՞ւմ պատվերն է կատարում իր խմբագրած թերթը:

■ *Հայաստանում պաշտոնապես գրանցվեց «Ազգությունների միություն» կազմակերպությունը: Այն միավորում է Հայաստանի ռուսական, ուկրաինական, քրդական, եզդիական, ասորական, հունական, գերմանական եւ հրեական համայնքները: Նախագահն է Վլադիմիր Չարոնը: Միությունը մտադիր չէ միանալ որեւէ քաղաքական կազմակերպության կամ հոսանքի: Այն ծրագրել է նաեւ ստեղծել Հայաստանում բնակվող ժողովուրդների ազգային մշակութային կենտրոններ: Ազգությունների միությունը պատրաստվում է իր բաժանմունքը բացել Լեռնային Ղարաբաղում:* ՍՆԱՐՔ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակչական է ստեղծ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7-8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ատաղձերը ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայությունը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱԶԳ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Վլադիմիր Ժիրինովսկին Չեչնիայի ճգնաժամի մասին

«Անջատենք ամբողջ Կովկասը... 3 ամիս հետո իրենք կվազեն Կրեմլ»

Անդադրում Վլադիմիր Ժիրինովսկին քաղաքական եռանդուն քարոզչություն է ծավալել Չեչնիայի հակամարտության առաջին իսկ օրերից: Զանգվածային լրատվության միջոցները սակայն հաճախ ցուցադրում են նրա գործունեության արտառոց կողմերը, շեշտը դնելով պաշտոնական իշխանությունների իրավացիության վրա: Սակայն Վլադիմիր Ժիրինովսկու կերպարը միշտ չէ, որ միանշանակ է նրանց, ովքեր դեռ չեն կորցրել ընկալելու ունակությունը, անպայման կնկատեն Չեչնիայի ճգնաժամի առթիվ Վլադիմիր Ժիրինովսկու արած մի շարք գործնական մտահանգումներ:

Պետդումայում, հանրահավաքներում, մամլո ասուլիսներում եւ մամուլում ունեցած իր մի շարք ելույթներում նա մասնավորապես ասել է, որ Ռուսական կայսրությունում ազգային հարցը լուծված է եղել բացարձակապես ճիշտ ձեւով: Կամ մենք պետություն չենք ունենա, կամ էլ կունենանք միասնական պետություն, որտեղ կլինի միայն տարածքային բաժանում:

Նրա կարծիքով, տարօրինակ վիճակ է ստեղծվում, երբ 900 հազար էստոնացիներն ստանում են սեփական պետություն հիմնելու իրավունք, իսկ 7 միլիոն բաշկիրները հարցնում են. «Նրանք ինչո՞վ են մեզանից լավ»:

Պետդումայում արտասանած իր ճառում Վլադիմիր Ժիրինովսկին առաջարկեց ազգային հարցի լուծման իր կարծիքով միակ ճիշտ ուղին: Հայտնի է, որ ԱՄՆ-ում նման խնդիր չկա: Այնտեղ ամենատարբեր ազգությունների մարդիկ ստանում են ամեն տեսակ աշխատանք եւ խոսում միեւնույն լեզվով: Վլադիմիր Ժիրինովսկու կարծիքով ԱՄՆ-ում որեւէ մեկի մտքով չի անցնի ազգային ինքնորոշման հարցի լուծումը հանձնել հենց ժողովուրդներին. դա կնշանակեր ազգամիջյան պատերազմ:

Իր գրքերում բոլոր ելույթներում նա քանիցս իրեն բնորոշ կտրուկ շիտակությամբ հայտարարել է իր ընդդիմախոսներին. «Չպետք է գլուխ արդուկել, պարոնայք: Որտե՞ղ կարելի է խայտառակել Ռուսաստանը եւ ռուսական բանակը: Չէ որ նա միայն օգնության է գնում»:

Դումայի իր ելույթում Վլադիմիր Ժիրինովսկին պատգամավորներին առաջարկեց «չփորփրել պատմությունը»: «Եկեք ավելի հասարակ վարվենք. անջատենք ամբողջ Կովկասը, ներառյալ Ղազախստանը եւ մյուս շրջանները, այնտեղից դուրս բերենք զորքերը, փակենք սահմանները: Վստահ եղեք, որ դրանց ղեկավարները երեք ամիս հետո Կրեմլ կվազեն, խնդրելով հետ ընդունել Ռուսաստանի կազմի մեջ», ասաց նա:

Վլադիմիր Ժիրինովսկին առավել անկեղծ էր Պուշկինի հրապարակում կայացած հանրահավաքում, երբ որոշ իմաստով շարունակեց Դումայի իր ելույթը. «Արդեն այսօր կովկասյան ներկայիս սահմանների այն կողմում կանգնած են զորքեր, որոնք պատրաստ են Կովկասում փոխարինել ռուսական զորքերին: Եւ այդ զորքերը խորամանկ չեն լինի, թե ով է ուզում խոսել չեչեներեն եւ ով՝ ավարերեն: Նրանք անմիջապես միատեսակ կարգ կհաստատեն Կովկասում եւ Միջին Ասիայում»: Հանրահավաքում նա նաեւ ասաց. «Ազգերի ինքնորոշման քաղաքական իրավունքների մասին համաշխարհային ժողովրդավարության փորձի բաղկացուցիչ մասն է: Ավելին, ԽՍՀՄ-ի պայմաններում այդ ազգային փոքրամասնություններն ապրում էին անհամեմատ լավ, քան ռուսները»:

Դումայի իր ելույթում Վլադիմիր Ժիրինովսկին նշեց. «Մեր ամբողջ տերությունը քանդվեց հատուկ նպատակով: Դա արվում է 1988 թ. փետրվարից: Ինչ է, կարծում եք ռուսական բանակը Սումգայի՞թ էլ մտավ: Հատուկ ծառայությունները գործեցին: Հարկավոր էր ժողովուրդներին կռվեցնել հենց Կովկասում: Այնտեղ արագորեն են զենքի դիմում»:

Վլադիմիր Ժիրինովսկին իրեն թույլ տվեց կոնկրետ կազմակերպությունների մեղադրել ԽՍՀՄ-ի եւ այժմ էլ արդեն Ռուսաստանի փլուզման մեջ. «Միջին Ասիայում պատերազմ բորբոքելու նպատակով 10 տարի դրանից առաջ այն բորբոքեցին Աֆղանստանում: Ո՞վ է դա անում: Ամերիկյան «Ժառանգության հիմնադրամը», ամերիկյան «Ազատության պաշտպանության նախագիծը»: ԽՍՀՄ-ի մասնատումը կատարված է, այժմ նրանք պետք է մասնատեն Ռուսաստանը»:

Պուշկինի հրապարակում կայացած հանրահավաքում Վլադիմիր Ժիրինովսկին ներկաներին համոզում էր, թե Չեչնիան մեծ սցենարի մի փոքր դրվագ է: Ընտրություններ այլեւս չեն լինի, քանզի «ժողովրդավարների» համար պարզ է, որ կգան ուրիշները, քանի որ երկրում տարածված գաղտնի դիրեկտիվի կետերից մեկը Դումայի արձակումն է:

Ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու ուղին Վլադիմիր Ժիրինովսկին համարում է նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրությունները: «Իսկ հակառակ դեպքում, երբ ընտրությունները գարնանը չանցկացվեն, ապա հենց գարնանն էլ կհաստատվի ավտորիտար վարչակարգ»:

Ըստ երեւույթին պետք է պատասխանը հատուկ լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարին: Նա իրավացի է. դաշնակցային կառուցվածքը պետք է կարգի բերվի: Վլադիմիր Ժիրինովսկու կարծիքով, հարկավոր է ստեղծել դաշնակցային պետության այնպիսի համակարգ, որը կմերժի ազգային-տարածքային բաժանումը եւ կընդունի միայն տարածքային բաժանումը:

Զանգվածային լրատվության միջոցներում, ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ, հանրահավաքներում լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարի ասած բոլոր խոսքերից պարզ է դառնում, որ Վլադիմիր Ժիրինովսկու համար խորթ չէ «Տերության համար վիրավորական է» արտահայտության իմաստը: Ինչ վերաբերում է կուսակցությանը եւ զանգվածների վրա նրա ազդեցությանը, մոսկովյան փորձագետների գնահատումների համաձայն, այն ավելի մեծ է, քան կոմունիստներինը: Պետդումայում կա աշխարհաքաղաքականության հանձնաժողով, որի 14 անդամներից 11-ը ԼԴԿ խմբակցության ներկայացուցիչներ են: Այնպես որ այդ կուսակցության ազդեցության գործը լծակներ ունի Ռուսաստանի պետության աշխարհաքաղաքական ու ռազմավարական հարցերին նվիրված օրենքների եւ որոշումների ընդունման բնագավառում:

ՌՈԶԱ ԳԱՐԻԲՅԱՆ,
Մոսկվա-Երեւան

ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼ

Յուրի Մեշկով. «Ղրիմում ծառայողները համարվում են այդ հանրապետության քաղաքացիներ»

ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈ-ՊՐԵՍ: Հունվարի 16-ին հանդիպելով Սեւծովյան նավատորմի ղեկավարության հետ՝ Ղրիմի Հանրապետության նախագահ Յուրի Մեշկովը թերակղզում կայունության գլխավոր երաշխիքը համարել է Սեւծովյան նավատորմը: Խոսելով Ուկրաինայի տարածքում օտարերկրյա զորքերի կարգավիճակի մասին օրենքի ընդունման հավանականության շուրջ՝ Մեշկովը հայտարարել է. «Բոլորն, ովքեր ծառայում են մեր հողում, Ղրիմի Հանրապետության քաղաքացիներ են համարվում եւ պետք է պաշտպանության արժանանան նրա իշխանության մարմինների կողմից»:

Նա նշել է, որ իր կարծիքով Ռուսաստանի հետ միավորվելը ԽՍՀՄ-ի փլուզման կործանարար հետեւանքները հաղթահարելու միակ հնարավորությունն է: Մեշկովի խոսքերով, իր այս գաղափարն արդեն ըմբռնել են Դոնբասում եւ Ուկրաինայի այլ տարածաշրջաններում: Ղրիմի նախագահը խոստովանել է, որ հանրապետության կառավարությունն իրեն չի ենթարկվում, իսկ Գերագույն խորհուրդը, սահմանափակելով նախագահական լիազորությունները, անկարող եղավ օգտվել սեփական լիազորություններից:

Այսուհանդերձ Մեշկովը վստահեցրել է, թե կարողանում է ընդհանուր լեզու գտնել եւ՝ խորհրդարանի, եւ՝ ոչ պետական կառույցների հետ՝ մասնավորապես նախագահին առընթեր հասարակական համաձայնության խորհրդի միջոցով: Արտահայտվելով Ղրիմի տնտեսության շուտափույթ ամրապնդման օգտին՝ Մեշկովը հույս է հայտնել, որ որոշումներ ընդունելիս, իրավիճակը գնահատելիս եւ նախագահական աշխատակազմը ձեւավորելիս Սեւծովյան նավատորմի հրամանատարությունը կաջակցի իրեն:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բորիս Ելցինը Դավոս չի մեկնի

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը հնարավոր չի համարում իր ուղեւորությունը Շվեյցարիայի Դավոս քաղաք, որտեղ պետք է մասնակցեր միջազգային տնտեսական ֆորումի: Նախագահը նախատեսում էր Շվեյցարիա մեկնել մինչեւ հունվարի 27-ը: Նախագահի օգնականի հայտարարության համաձայն՝ նախագահի որոշումը՝ հրաժարվել ուղեւորությունից, պայմանավորված է Ռուսաստանի քաղաքական վիճակով:

Իրանը թույլատրել է ադրբեջանական ավտոբուսների երթեւեկը իր տարածքով

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Իրանի եւ Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետության օդային կապի դժվարության հետեւանքով եւ, ըստ ադրբեջանական աղբյուրների, իբր թե Հայաստանի կողմից Նախիջեւանի շրջափակման պատճառով ստեղծված տնտեսական վիճակը բարելավելու նպատակով՝ Իրանի ղեկավարությունը թույլատրել է Ադրբեջանի ուղեւորական ավտոբուսների երթեւեկը՝ Իրանի տարածքով: Իրանական կողմը իր պատրաստակամությունն է հայտնել՝ երկու երկրների քաղաքացիների երթեւեկը հեշտացնելու պատրվակով՝ այն ադրբեջանա-իրանական սահմանում կազմակերպել առանց սահմանապահական անցագրային տեղամասի: Միաժամանակ իրանական կողմն այդ տեղամասը հայտարարել է միջազգային մաքսային սահմանապահական տեղամաս:

Ուկրաինացի գործարարները դժգոհ են պատկենտրոն ղեկավարումից

ԿԻԵՎ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈ-ՊՐԵՍ: Ուկրաինայի անկախ գործարարների միությունը բաց նամակ է հղել երկրի նախագահին եւ Գերագույն խորհրդին, որտեղ մասնավորապես նշել է, թե իրենց դժբախտությունների պատճառներից մեկը բարեփոխումների իրականացման միասնական կենտրոնի բացակայությունն է, այսինքն՝ պետական այն բարձրագույն ղեկավարի, որը կվերցներ բարեփոխումների ողջ պատասխանատվությունը:

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ադրբեջանի հետ Ռուսաստանի սահմանը փակ է

Ինչպես հայտնի է, Չեչնիայի հակամարտության կապակցությամբ փակվեցին անդրկովկասյան երկու պետությունների Ադրբեջանի եւ Վրաստանի հետ Ռուսաստանը կապող ավիագծերը: Երկու պետություններն էլ խոշոր վնասներ կրեցին: Հատկապես Ադրբեջանը Չեչնիայի հակամարտությունից առաջ էլ մեծ կորուստներ էր կրել Չեչնիայի տարածքով ադրբեջանական բեռների տեղափոխման դադարեցման պատճառով: Ռուսաստանն իր որոշումն ընդունեց 1994 թ. հոկտեմբերի սկզբներին:

Չեչնիայի հակամարտությանն ադրբեջանցի կամավորների մասնակցությանը վերաբերող վերջին տեղեկությունները սրեցին սահմանային ռեժիմի հարցում Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ եղած առանց այն էլ լուրջ տարաձայնությունները:

Ռուս-ադրբեջանական սահմանի մոտակայքում ապրում են լեզգիներ, որոնք արդեն 4 տարի պայքարում են հանուն ինքնորոշման եւ Ռուսաստանի ու Ադրբեջանի սահմանամերձ շրջաններում իրենց ազգային պետության ստեղծման:

Լեզգիական «Սադվալ» հուժկու շարժման պարբերական բողոքները Ռուսաստանը միշտ մերժել էր միայն նրանով, որ Ադրբեջանի հետ իր սահմանը բաց էր պահպանել: Եւ դա ձեռնտու էր միայն Ադրբեջանին:

Սակայն Չեչնիայի հակամարտության պատճառով այժմ Ռուսաստանը փակել է նաեւ այդ սահմանը: Եւ եթե Ադրբեջանը կոշտ դիրք է բռնել մյուս հարցերում, մասնավորապես Ղարաբաղի հարցում, ապա այդ սահմանի փակումից «շրջափակման հոտ է փչում», քանի որ դա մասնակի է: Ադրբեջանում «վերհիշեցին», որ իրենց երկիրը ԱՊՀ անդամ է. ահա թե ինչու Բելառուս եւ Մոլդովա կատարած իր ուղեւորության ժամանակ Ադրբեջանի վարչապետի առաջին տեղակալ Աբաս Աբասովը, լրատվական գործակալությունների հաղորդումների համաձայն, բանակցություններում առանձնահատուկ տեղ է հատկացրել այդ երկրների ղեկավարների հետ ռուս-ադրբեջանական սահմանը փակելու Ռուսաստանի որոշման քննարկմանը: Նրա կարծիքով, դա կհանգեցնի ԱՊՀ երկրների հետ տնտեսական կապերի խզմանը եւ ստորագրված տնտեսական համաձայնագրերի ձախողմանը: Աբաս Աբասովը հայտնել է, որ ԱՊՀ տնտեսական խորհրդի հերթական նիստում թե Բելառուսը եւ թե Մոլդովան կպաշտպանեն Ադրբեջանի դիրքորոշումը:

Այս ամենից պարզ է դառնում, որ ԱՊՀ գծով գործընկեր երկրներին տնտեսական վնաս չպատճառելու պատրվակով Ադրբեջանը կկարողանա ստանալ նաեւ ԱՊՀ ուրիշ պետությունների աջակցությունը: Հայտնի է միայն, որ Ադրբեջանն արդեն սեփական «մաշկի» վրա զգացել է դեռեւս մեկ շրջափակման «ճիրանները»:

Ռ. Գ.

ՄՈՍԿՎԱ

Յուշենկով. «Ռուսական բանակը Չեչնիայում գործում է օրենքից դուրս»

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈ-ՊՐԵՍ: «Ռուսական բանակը Չեչնիայում գործում է փաստորեն օրենքից դուրս», հայտարարեց Դումայի պաշտպանության կոմիտեի նախագահ Սերգեյ Յուշենկովը: Գոյություն չունի նախագահի հրամանագիր, որ զորքերին կպարտավորեցներ ռազմական գործողություններ ծավալել Չեչնիայում: Դա միակ հիմքը պաշտպանության նախարարի հրամանն է, բայց նա նման հրամաններ արձակելու լիազորություններ չունի: Հետեւաբար, նույնիսկ ներքին օրինականության տեսանկյունից դա հանցավոր պատերազմ է: Իսկ որ հանցավոր է միջազգային իրավունքի տեսանկյունից, առհասարակ կասկածից վեր է»: Յուշենկովը նաեւ հայտնեց, որ անկախ աղբյուրներից ստացել է «Իզվեստիայում» ավելի վաղ հրապարակված այն փաստաթղթի հավաստումը, որի համաձայն ողբերգությամբ ավարտված Գրոզնիի ամանորյա գրոհի մասին չարաբաստիկ վճիռ է կայացվել Մոզդոկում Պավել Գրաչովի ծննդյան օրվա տոնակատարության ժամանակ: Յուշենկովի ստացած տեղեկությունների համաձայն, առաջին փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցից բացի այնտեղ ներկա է եղել նաեւ Ռուսաստանի պաշտպանության գլխավոր վարչության պետ գեներալ Բարսուկովը:

ԿԱՐԱԳԱՆԴԱ

Հանքափորների գործադուլը՝ համընդհանուր

ԱԼՄԱ ԱԹԱ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՌԻԱ ՍՆԱՐՔ: Կարագանդայի ածխավազանում գործադուլ անող 20 հանքերին այսօր միացավ Լենինի անվան հանքը, որը միակն էր, որ մասնակիորեն շարունակում էր սպառողներին ածուխ մատակարարել հունվարի 13-ից հետո, երբ ածխահատները հայտարարեցին անժամկետ գործադուլ: Այսպիսով, հանքափորների գործադուլը դարձավ համընդհանուր: Գործադուլավորների հիմնական պահանջն է վճարել հոկտեմբերից կուտակված աշխատավարձը: Գործողությունների հետագա ծրագիրը կքննարկվի հունվարի 17-ին հանրապետության ածխարդյունաբերության արհմիության կենտկոմի պլենումում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

– Բուդապեշտի որոշումից հետո խաղաղարար ընթացքը նոր փուլ է մտնում, որը ես կանվանեի բանակցությունների փուլ: Որովհետև Բուդապեշտի որոշմամբ մի շարք խնդիրներ, որոնք խոչընդոտում էին դրա առաջխաղացմանը, այդ թվում միջնորդների միջև եղած տարակարծությունները, պետք է վերանան: Դա իրոք մի շարք հարցերի լուծում է տալիս, և խնդրի ծանրությունը տեղափոխվում է հակամարտության կողմերի վրա, որոնցից նրանք ավելի լուրջ

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Խաղաղ կարգավորման պատասխանատվությունն ընկած է Ադրբեջանի վրա

Առկա է ռազմական գործողությունների վերսկսման վտանգը

«Ազգն» արդեն տեղեկացրել է, որ ՀՀ կառավարության որոշմամբ 1994 թ. նոյեմբերի 27-ին Վարդան Օսկանյանը նշանակվել է ՀՀ արտգործնախարարի տեղակալ: Մինչ այդ նշանակումը, 1992-1994 թթ. նա զբաղեցնում էր արտգործնախարարության ամերիկյան բաժնի վարիչի պաշտոնը: Սիրիայի Հալեպ քաղաքի ծնունդ, 40 ամյա Վարդան Օսկանյանն ավարտել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտը, 1981-1983 թթ. սովորել է ինժեներական մասնագիտացմամբ Բոստոնի (ԱՄՆ) Տաֆթս համալսարանում, 1984-86-ում սովորել է Հարվարդի համալսարանում (Բոստոն) քաղաքագիտություն, 1988-91 թթ. Բոստոնում իրավագիտության և դիվանագիտության բարձրագույն դպրոցում, 1990-92 թթ. հիմնադրել և խմբագրել է AIM ամսագիրը (Լոս Անջելես): Արտգործնախարարի տեղակալը նոր է վերադարձել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունից, ուր հանդիպումներ է ունեցել ԼՂՀ ղեկավարության հետ: Թե ո՞րն էր այցի նպատակը և ի՞նչ խնդիրներ էր հետապնդում, այս հարցերով էլ սկսեցինք մեր զրույցը փոխնախարարի հետ:

մոտեցում ցուցաբերեն փաստական պայմանագրին, որը ավելի ճիշտ կանվանեի ռազմական գործողությունների դադարեցման պայմանագիր: Բուդապեշտյան որոշման համաձայն Լեռնային Ղարաբաղին տրվեց իրավահավասար կարգավիճակ Հայաստանի և Ադրբեջանի հետ համատեղ: Այդ որոշման 5-րդ կետում ակնհայտորեն նշված էր, թե և խաղաղապահ գործունեությունը և այդ գործընթացի հետ կապված ցանկացած որոշում պետք է լինի երեք կողմերի համաձայնությամբ, իսկ խաղաղապահ ուժերի տեղադրումը պետք է արվի կողմերի պաշտոնական դիմումով: Այստեղից ելնելով էլ, մենք որոշեցինք ավելի հաճախակի շփումներ ունենալ Լեռնային Ղարաբաղի և, ինչու չէ, նաև Ադրբեջանի հետ: Մենք հույս ենք հայտնում, որ այդ շփումները կլինեն նաև Ադրբեջանի ու Լեռնային Ղարաբաղի, ինչպես նաև երեք կողմերի միջև, որպեսզի այս նոր փուլը ընթանա ավելի արդյունավետ: Մեր այցի ընթացքում մենք փորձեցինք պարզել, թե ի՞նչ ընդհանուր եզրեր կան Լեռնային Ղարաբաղի և մեր դիրքորոշումներում, որոնք են լինելու մեր առաջիկա քայլերը:

– Ձեր զրույցների և հանդիպումների արդյունքում պարզվե՞ց, թե որ հարցերում են կողմերը համամիտ:

– Մենք Բուդապեշտի գագաթաժողովի վերլուծությունից հետո հանգեցինք այն եզրակացության, որ այս բանակցային փուլն իրոք ճակատագրական է: Այն պարունակում է և՛ հարցի խաղաղ կարգավորման լուրջ հեռանկարներ, և՛ նաև բանակցությունների ձախողման դեպքում ռազմական գործողությունների վերսկսման վտանգ: Եվ այս փուլում հարցի խաղաղ կարգավորման առաջընթացի հիմնական պատասխանատվությունն ավելի շատ ընկնում է Ադրբեջանի վրա:

Հակամարտության ծագման, նրա հինգ տարվա զարգացման և, անկասկած, այսօրվա ռազմական իրավիճակի տրամաբանությունը հուշում է, որ ոչ թե Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի, այլ Ադրբեջանի բարի կամքի դրսևորումը պետք է խթանի հարցի խաղաղ կարգավորմանը: Այդ կամքի դրսևորումը իր արտահայտությունը պետք է գտնի հետևյալ երեք կետերում: Առաջինը, Ադրբեջանը պետք է Լեռնային Ղարաբաղին ճանաչի որպես հակամարտության լիիրավ կողմ և շփումների մեջ մտնի ԼՂ իշխանությունների հետ: Երկրորդ, որ Ադրբեջանը պետք է ըմբռնում ցուցաբերի Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի անվտանգության երաշխիքը հանդիսացող պահանջների և գործոնների հանդեպ: Եվ երրորդ, Ադրբեջանը պետք է ավելի լուրջ մոտեցում ցուցաբերի Լեռնային Ղարաբաղի քաղաքական կարգավիճակի կապակցությամբ: Ահա այս երեք հարցերում է, որ Ադրբեջանը պետք է զիջողի, թե հարցի ծանրությունն իր վրա է, և ոչ թե Հայաստանի կամ Լեռնային Ղարաբաղի:

– Հայաստանի և Ղարաբաղի մոտեցումներում տարբերություններ կա՞ն:

– Առաջին կետի շուրջ որևէ տարաձայնություն չկա: Երկրորդ հարցում ինչ-որ չափով կան տարբեր մոտեցումներ: Մենք որպես Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի անվտանգության հիմնական երաշխիք համարում ենք Լաչինի պահպանումը այս փուլում, ինչպես նաև խաղաղա-

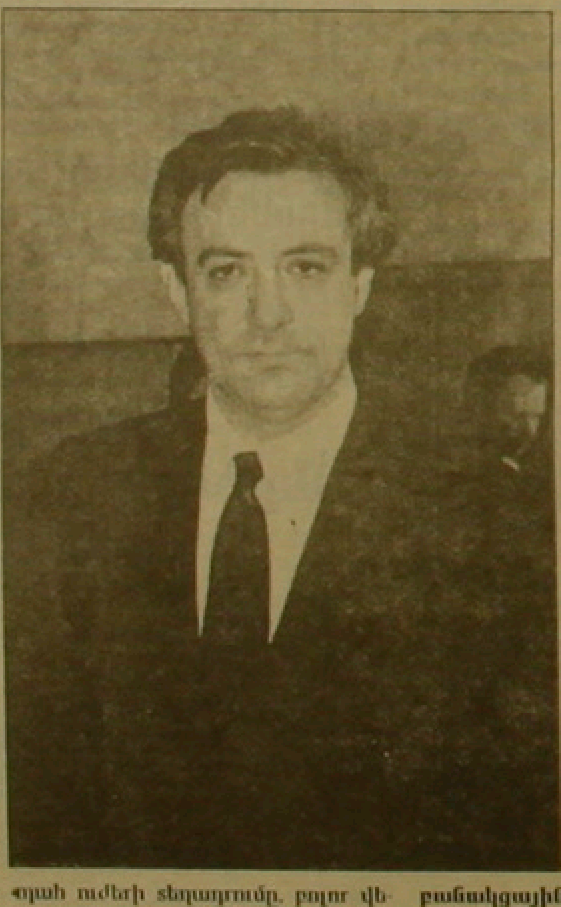

պահ ուժերի տեղադրումը, բոլոր վերադարձվելիք տարածքների ապառազմականացումը, ռազմական գործողությունները չվերսկսելու երաշխիք հանդիսացող ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի և ԵԱՀԿ որոշումները: Ղարաբաղի ձևակերպումներում նրանք հիմնական երաշխիք համարում են Լեռնային Ղարաբաղի թիկունք հանդիսացող տարածքների պահպանումը, որը դուրս է գալիս Լաչինի շրջանից և ընդգրկում է այլ տարածքներ ԼՂ-ի արևմտյան կողմում: Մենք համարում ենք, որ Լաչինը երաշխիք է, քանի որ կապ է հաստատում Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի միջև: Ղարաբաղցիների կարծիքով, այդ կապը բավարար չէ: Պետք են նաև ռազմական երաշխիքներ, որպեսզի Ղարաբաղն իր թիկունքն ավելի ապահով զգա: Իսկ այդ թիկունքային տարածքները նրանք հնարավոր են համարում վերադարձնել միայն ու միայն Ղարաբաղի կարգավիճակի կարգավորումից հետո:

Եվ վերջապես, մեր կարծիքով, խաղաղության պայմանագրի ստորագրումից հետո Մինսկի խորհրդաժողով պետք է գնանք առանց նախապայմանների: Մինսկի խորհրդաժողովի արդյունքները, ընդունելի կլինի Հայաստանի համար: Ղարաբաղցիների կարծիքով, ինքնավարությունը (ավտոնոմիան) բոլոր տարբերակներում իրենց համար անցած փուլ է, և Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը պետք է լինի ավտոնոմիայից անդին, բայց թե ինչպիսի՞ն կորոշվի Մինսկի խորհրդաժողովում:

– Ո՞րն է Ադրբեջանի դիրքորոշումը:

– Մենք առայժմ առիթ չենք ունեցել նոր փուլում խոսել Ադրբեջանի հետ, իմանալու իրենց դիրքորոշումը: Բայց ելնելով տարբեր հայտարարություններից, նրանք որպես նախապայման դնում են Լաչինի և Շուշիի հարցը, որը առհասարակ չի համապատասխանում Հայաստանի և ԼՂ-ի դիրքորոշման հետ:

– Հայտնի՞ է, թե Մինսկի խմբի անդամ երկրները ինչպիսի դիրքորոշում են որդեգրել:

– Մինսկի խմբի երկրներն առանձնահատուկ դիրքորոշում չունեն այս հարցի կապակցությամբ: Նրանք հանդես են գալիս որպես միջնորդ, և փորձում են հակամարտող կողմերի մոտեցումները համատեղել, և մեջտեղ բերել փոխզիջումային տարբերակ:

– Դուք նշեցիք, թե խաղաղության գործընթացի ձախողման դեպքում հնարավոր է ռազմական գործողությունների վերսկսում: Որևէ ժամկետ կա՞ ներկա բանակցային փուլի ավարտի համար:

– Դժվար է որևէ ժամկետ դնել, բայց եթե սկզբնական փուլում Ադրբեջանը որևէ զիջում չցուցաբերի այս կետերի շուրջ, կարող են կարծիքները միանգամից բախվել, և կողմերից մեկը հանգի այն եզրակացության, որ հնարավոր չէ խաղաղ ճանապարհով այս հարցը կարգավորել: Իսկ վտանգը հիմնականում գալիս է Ադրբեջանից: Որովհետև նրանք են առավել շահագրգռված իրենց գրավյալ տարածքները վերադարձնելու: Իսկ Ղարաբաղին այսօրվա ստատուս քվոն բերևս բավարարում է:

– Բուդապեշտի հանդիպումից հետո Լեռնային Ղարաբաղում տեղի ունեցավ իշխանության բարձրագույն մարմինների փոփոխություն: Ընտրվեց ԼՂՀ նախագահ, վարչապետ: ԼՂՀ իշխանությունների այս նոր կարգավիճակը կարո՞ղ է նպաստել հարցի խաղաղ կարգավորմանը:

– Ադրբեջանը դա բացասաբար ընդունեց: Բայց իմ կարծիքով, Ռոբերտ Քոչարյանի ընտրությունը պետք է նպաստի խաղաղ գործընթացին, որովհետև Ղարաբաղն այդ անորոշ վիճակից դուրս է գալիս և իր ղեկավարների կարգավիճակը համապատասխանեցնում է արդեն բանակցություններին Ղարաբաղին տրված կարգավիճակին: Դա ավելի լայն լիազորություններ է տալիս և իշխանություններին որոշումներ կայացնելու, և Մինսկի խմբի ղեկավարությանը համահավասար բանակցությունների մեջ մտնելու Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների հետ: Եվ միայն Ադրբեջանի բացասական դիրքորոշումն է, որ կարող է չնպաստել այս ընթացքին: Երբ Ադրբեջանն իրոք համաձայնվի առաջին կետին լուրջ բանակցությունների մեջ մտնել Լեռնային Ղարաբաղի հետ, պետք է ողջունի Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահի կարգավիճակը, որովհետև դա կհեշտացնի բանակցությունների ընթացքը:

– Ձեր գնահատմամբ, ինչպիսի՞ն է բանակցությունների ընթացքը այժմ, փակուղու՞մ է, թե դեռևս ելք կա:

– Բուդապեշտի որոշումը մեծ հույսեր է ներշնչում: Այսօրվա դրությամբ ամեն ինչ բաց է մեր առաջ, բայց մտահոգությունը կա, ինչպես վերևում նշեցի, որ շուտով մտնի փակուղու մեջ, երբ Ադրբեջանը բարի կամք չդրսևորի և շարունակի պնդել իր անհիմն պայմանները:

– Ձեր կարծիքով, ադրբեջանական կողմն ինչի՞ վրա հիմնվելով է շարունակ պնդում Լաչինի և Շուշիի հարցը:

– Նրանց կարծիքով, ժամանակն իրենց օգտին է, և այն բանին, ինչ-որ այս կարճ ժամկետում հնարավոր չէ բանակցությունների միջոցով ձեռքբերել, միգուցե էլ հնարավոր կլինի ուժով հասնել: Դա է, որ լրջորեն բարդացնում է խաղաղ գործընթացը: Նրանք մի պահ համոզվեցին, որ ուժով հարց չեն կարող լուծել և գնացին բանակցությունների, բայց դիրքորոշումների լուրջ փոփոխություն տեղի չունեցավ: Հայտնի չէ, այս փուլում որևէ փոփոխություն կլինի, թե ոչ:

– Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը, և հատկապես Դաշնակցության գործունեության կասեցումը չի՞ ազդի, արդյոք, Ղարաբաղի հարցի խաղաղ կարգավորման վրա:

– Ազդեցություն անպայմանորեն կունենա, բայց այն իմաստով, որ արտաքին քաղաքականության մեջ որոշումներ միշտ ավելի հեշտ է կայացնել, երբ ներքին կայունություն և քաղաքական ուժերի համախմբում կա: Լեռնային Ղարաբաղի հարցը պահանջում է Հայաստանի և ԼՂ-ի կողմից քաղաքական կամքի արտահայտություն և դրսևորում: Այնպես, որ երբ ներքին համախմբում և համահայկական մոտեցում չկա հարցի կապակցությամբ, արտաքին քաղաքականության մեջ լուրջ և ճակատագրական, կարևոր որոշումներ կայացնելը միշտ ավելի դժվար և բարդ կլինի, քան հակառակ պայմաններում:

Զրույցը վարեց
[illegible]

ԿԱՐԾԻՔ

ՀՀ ներքին շահող փոխառության մասին

Զարգացող երկրների տնտեսության վերականգնման բնագավառում, այլ երկրներից ստացվող ֆինանսական վարկերի հետ զուգընթաց, զգալի դեր ունի նաև ներքին շահող փոխառությունների թողարկումը: Այդ իսկ պատճառով գովելի էր հանրապետության ֆինանսների նախարարության կողմից 1993 թ. հունվարից թողարկված ներքին շահող փոխառությունը՝ 500 և 1000 ռուբլի արժողությամբ պարտատոմսերով:

Անհրաժեշտ է նշել, որ փոխառության թողարկման ժամանակ նշված գումարները ունեին համեմատաբար բարձր արժեք: Օրինակի համար նշենք, որ այդ ժամանակ (1993 թ. սկզբին) 1000 ռուբլով կարելի էր գնել մինչև 4 կգ կարագ կամ 10 կգ շաքարավազ: Սակայն այն այսօր հավասար է 5 դրամի, որով հնարավոր չէ գնել նույնիսկ մեկ տուփ լուցկի: Նշենք նաև, որ թողարկման պայմաններին համաձայն պարտատոմսերի շահումները կազմում են 5000-ից մինչև 1 միլիոն ռուբլի, իսկ համարները չբռնած պարտատոմսերի համար՝ 100 ռուբլի, կամ ներկայիս գներով՝ 0.5 դրամ: Այդ իսկ պատճառով, պարտատոմսերով շահած անձինք, չցանկանալով ստանալ շահումները, դեն են նետում պարտատոմսերը: Իսկ նրանք, ովքեր ցանկանում են ստանալ շահումները, շատ են չարչարվում՝ բազմիցս դիմում են խնայդրամարկղներին՝ վերջիններս շահումների աղյուսակները կամ բոլորովին չեն ստանում, կամ ստանում են ուշացումներով: Բացի այդ, շատերը հնարավորություն չունեն ստուգելու խաղարկումների արդյունքները, քանի որ այն տպագրվում է միայն «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում:

Վերջին ժամանակներս խոսվում է այն մասին, որ ֆինանսների նախարարությունը ցանկանում է թողարկել նոր շահող փոխառություն, որի իրացման ընթացքում կփոխանակվեն վերը նշված շահող փոխառության պարտատոմսերը: Եթե դա իրոք համապատասխանում է իրականությանը, ապա հարկ ենք համարում հայտնելու մեր և շատերի կարծիքն այդ մասին:

Մենք գտնում ենք, որ ֆինանսների նախարարությունը այդ գործում պետք է հաշվի առնի այն հանգամանքը, որ այսօր դրամը արժեզրկված է, և նշված փոխառության պարտատոմսերի արժեքը շատ ավելի ցածր է, քան նրա արտահայտությունը դրամով: Այդ իսկ պատճառով գտնում ենք, որ շատ ավելի նպատակահարմար է պարտատոմսերի արժեքը նույն ձևով արտահայտել դրամով՝ 1:1 հարաբերությամբ: Նույնիսկ այդ դեպքում նշված պարտատոմսերի արժեքը շատ ավելի ցածր կլինի, քան այսօր նույնքան դրամի գնողունակությունը:

Պարտատոմսերի փոխանակումը նոր տպագրված դրամային արժողությամբ պետությանը ոչ մի օգուտ չի բերի: Ներկայիս տպագրման գները, և այն ծանր աշխատանքը, որ պետք է կատարվի խնայողական դրամարկղներում, պետության վրա կնստեն ավելի թանկ, քան նրանց նույնաձև փոխելը՝ ռուբլին համարելով դրամ: Որքան մեզ հայտնի է, շահող փոխառությունը 1993 թվականին բաց է թողնվել ոչ մեծ արժողությամբ եւ ներկայումս խնայդրամարկղներում շատերը մնում են առանց իրացման:

Հուսով ենք, որ հանրապետության ֆինանսների նախարարությունը այս գործում եւս չի արատավորի խնայողական դրամարկղների անունը: Նախկինում դրամանիշերի փոխանակման ընթացքում խնայդրամարկղներին տրվում էր մեծ առավելություն, որի համար էլ մեծանում էր նրանց ավանդատուների քանակը: 1993 թվականի վերջերին դրամով փոխանակման ընթացքում ռուբլու 200 անգամ նվազումը հեղինակազրկեց խնայդրամարկղներին եւ զգալիորեն պակասեցրեց ավանդատուների քանակը:

ՍԱՄՎԵԼ ՄԻՐԶՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Մեկ տարի առաջ 1994 թ. հունվարի 1-ին ստեղծվեց Հյուսիսամերիկյան ընդհանուր շուկան, որի երեք անդամների՝ Կանադայի, ԱՄՆ-ի եւ Մեքսիկայի ազգային համախառն արտադրանքը հասնում է 35 միլիարդ ֆրանկի, իսկ բնակչությունը՝ 378 միլիոնի: Սա աշխարհի ամենամեծ ընդհանուր շուկան է: Անցած մեկ տարում շուկայի անդամ երկրները միմյանց հետ ցատկեն 6 միլիարդ դոլարի վարկ հատկացրեց Հյուսիսամերիկյան ընդհանուր շուկան փրկելու համար: Մեքսիկայի հետ ազատ փոխանակման զարգացմանն ուղղված Բիլ Քլինթոնի դիրքորոշումը, սակայն, ենթադրում են ամերիկյան արհմիությունները, որոնց կարծիքով ընդհանուր շուկան հանգեցնում է տասնյակ հազարավոր աշխատատեղերի կորստյան: Քլինթոնին մեղադրում է նաեւ ցացած: Բայց Մեքսիկայի նախագահ Էռնեստո Սեդիլյոն ոգեւորված է շուկայի երկրի տնտեսական առողջացումը, խոստանալով քաղաքական ու սոցիալական հակամարտություններից:

Այդուհանդերձ, Հարավային Ամերիկայի տնտեսապես ազդեցիկ երկրները կարծում են, որ Հյուսիսամերիկյան ընդհանուր շուկայի մոդելը կարելի է օրինակելի համարել:

ԱՄԵՐԻԿԱ

Լատինամերիկացիները ստեղծում են իրենց ընդհանուր շուկան

Կապարվող առեւտրի ծավալը մեծացրին չորս անգամ ավելի, քան աշխարհի մնացած երկրների հետ: Սակայն Մեքսիկայում սկսված տնտեսական ու դրամական ճգնաժամը հանգեցրեց պեսոյի 40 տոկոս արժեզրկման եւ գործընկերների որոշակի զգուշավորության: Մեքսիկան փոխադարձ առեւտրում արագորեն բացել էր իր սահմանները: Մեքսիկացիները ցնցված էին դրանից օգտվել սղաճման պորտում երկրի մեծահարուստներին կամ ամեն տարի ԱՄՆ աշխատանքի մեկնող հայրենակիցներին նմանվելու նպատակով: Դրա հետեւանքով 1994 թ. Մեքսիկայի ներմուծումների արժեքը հասավ շաբաթական 1 միլիարդ դոլարի: Սպառողական ապրանքները ավելի արագ են երկիր մուտք գործում, քան ձեռնարկությունների արդիականացման համար անհրաժեշտ մեքենաները:

Միաժամանակ աճում է Մեքսիկայի արտահանությունը դեպի Միացյալ Նահանգներ: Անցյալ տարի դրա ԱՄՆ արտահանված արտադրանքի ծավալն աճեց 25 տոկոսով, իսկ Կանադա արտահանված արտադրանքի ծավալը՝ 30 տոկոսով: Այսօր ևս այնքան էլ մռայլ չի թվում: Բացի դրանից, արժեզրկվող պեսոն եւ էժան աշխատուժը նպաստում են կապիտալների ներդրմանը:

Երբ մեքսիկական պեսոն սկսեց արժեզրկվել, Բիլ Քլինթոնն անմի- նախագահության նախկին թեկնածու, մեծահարուստ Ռոս Պերոն, որի կարծիքով արժեզրկված պեսոն ավելի մրցունակ կդարձնի մեքսիկական

ապրանքները: Դա ծանրակշիռ փաստարկ է, երբ երկու երկրների փոխանակումների հաշվեկշիռն անբարենպաստ դառնա ԱՄՆ-ի համար:

Սակայն, ինչպես նշում է «Էլ էքսպրես» հանդեսը, բոլոր բանակցողներին համոզված, Հյուսիսամերիկյան ընդհանուր շուկայի գոյատեւումը չպետք է հարցականի տակ դրվի, քանի որ սահմանների բացման շնորհիվ Մեքսիկայում տեղի ունեցավ տնտեսական ընդհանուր առողջացում:

Այս տարվա հունվարի 1-ին Բրազիլիան, Արգենտինան, Ուրուգվայը եւ Պարագվայը կազմեցին սեփական ընդհանուր շուկա, որն ստացավ «Մերկոսուր» անվանումը: Հարավցիները մասնավորապես դատապարտում են Հյուսիսամերիկյան ընդհանուր շուկայում Մեքսիկայի սահմանների լրիվ բացման քաղաքականությունը, ինչպես նաեւ նախապատվությունը միայն փոխադարձ առեւտրին տալը: Ինչպես նշում է «Ֆինանսական զարգացման միջամերիկյան բանկի փարձագետ Ռասպ Հինոխոզան, «Հյուսիսամերիկյան ընդհանուր շուկան երբեք չի փորձել կանոնակարգել ֆինանսական փոխանակումները, որոնք անհրաժեշտ են երկարաժամկետ համաձայնագրի շրջանակներում»:

Հյուսիսամերիկյան ընդհանուր շուկայի մյուս մեծ բացթողումը համարվում է բնակչության գաղթին առնչվող որոշումների բացակայությունը: Ինչպես հայտնի է, Կալիֆորնիայի, Տեխասի եւ Ֆլորիդայի նահանգային իշխանությունները լուրջ դժվարությունների են բախվում մեքսիկացիների զանգվածային անօրինական ներգաղթի պատճառով, որը կարող է էլ ավելի աճել Մեքսիկայի հետագա տնտեսական դժվարությունների դեպքում:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵԸՐԻՔՅԱՆԸ

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Մոնդը» հետեւում է «Լիբերասիոնի» օրինակին

Անցյալ տարվա աշնանային համարներից մեկում «Ազգը» հաղորդել էր փարիզյան առավել ազդեցիկ թերթերից մեկի՝ «Լիբերասիոնի» կերպարանափոխության մասին, որն իրականացվեց մրցակցության պայմաններում թերթի գոյատեւման նպատակով: Բարեփոխված «Լիբերասիոնի» տպաքանակը որոշ չափով աճել է, բայց նույնը չի կարելի ասել նորաստեղծ շաբաթօրյա հավելվածի մասին:

Միջազգային համբավի տեր «Լը Մոնդ» երեկոյան օրաթերթը եւս հետեւեց «Լիբերասիոնի» օրինակին եւ այս տարվա հունվարի 9-ից լույս է տեսնում բարեփոխված տեսքով: Ինչպես նշում է «Մոնդի» նորընտիր նախագահ Ժան Մարի Կոլոմբանին «Լը Պուեն» հանդեսին տված հարցազրույցում, թերթը վերջերս բոլացել էր ընթերցողների թվի նվազման եւ գովազդային եկամուտների կրճատման պատճառով: Վերջին երեք տարիներին գովազդային եկամուտների բաժինը 50-ից իջել է 21 տոկոսի: Ֆրանսիայում թերթերն ու հանդեսները զգալի եկամուտ են ստանում գովազդից, որը հաճախ գոյատեւման կարեւոր պայման է դառնում: «Լ' էքսպրես» հանդեսի տվյալների համաձայն, ֆրանսիական օրաթերթերի մեջ գովազդից առավել մեծ եկամուտ է ստանում «Ֆիգարո» օրաթերթը, որի քառորդ էջի վրա զետեղված սեւ-սպիտակ գովազդն արժե 101 հազար ֆրանկ: Այս առումով «Մոնդը» երկրորդ տեղում է եւ նույն ծավալի գովազդի դիմաց ստանում է 67 հազար ֆրանկ: Ակնհայտ է, որ գովազդային եկամուտների հիշյալ կրճատումը զգալիորեն վատացրել է թերթի ֆինանսական վիճակը: Ինչ վերաբերում է ընթերցողների թվին, «Մոնդի» նախագահի տվյալների համաձայն, իրենց օրաթերթն ունի 2 միլիոն ընթերցող եւ մշտական ընթերցողների թվով զիջում է միայն մարզական հանրահայտ «Էկիպ» օրաթերթին: Նախագահ Ժան Մարի Կոլոմբանին նախաձեռնել է կես դար առաջ հիմնված «Մոնդի» եռափուլ բարեփոխումը: Այժմ արդեն կատարվում են ներքին կառուցվածքային փոփոխություններ: Երկրորդ փուլը կապիտալի համալրումն է, որը հնարավորություն կտա մինչեւ փետրվարի կեսերը 250 միլիոն ֆրանկ խնայել կառավարման խիստ միջոցառումների շնորհիվ, որտեղից թերթը կարողանա դիմակայել թղթի գների նոր բարձրացմանը: Ներկայումս «Մոնդը» վաճառվում է 7 ֆրանկով, որը բավական բարձր գին է նույնիսկ ֆրանսիական օրաթերթերի համար, որոնք ամենաթանկն են եվրոպայում: Վերջապես, թերթը մտել է բարեփոխվելի նաեւ բովանդակության առումով: Նախագահը նպատակ ունի նաեւ թերթի պատմական գնորդներին դարձնել կայուն ընթերցողներ: Ուստի ուժեղացվում են ներքին, միջազգային կյանքին նվիրված բաժինները եւ բանավիճային բաժինը, հարստացվում տնտեսական, հասարակական եւ մշակութային բնագավառներին առնչվող նյութերը: Ինչ վերաբերում է հավելվածներին, դրանք լույս կտեսնեն միայն երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերին եւ նվիրված կլինեն նախաձեռնություններին, գրականությանն ու մշակույթին, ռադիոյին ու հեռուստատեսությանը: Թերթի էջերի ընդհանուր թիվը մնում է անփոփոխ (միջինը 36 էջ): Կփոխվի նաեւ էջերի ձեւավորումը: Այս բոլոր բարեփոխումների վերջնական նպատակը տպաքանակի կայունացումն է: Նախագահ Ժան Մարի Կոլոմբանին մտադիր է հինգ տարվա ընթացքում ապացուցել, որ «Մոնդը» կարող է շահութաբեր դառնալ: Նրա կարծիքով, ներկա փուլում ոչ մի օրաթերթ չի կարողանա խուսափել նման նորինակ բարեփոխումներից: Ինչպես նշվեց, «Լիբերասիոնն» անցյալ տարվանից լույս է տեսնում բարեփոխված տեսքով, իսկ «Ֆիգարոն» շուտով կհետեւի «Լիբերասիոնի» եւ «Մոնդի» օրինակին:

Գ. Բ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թուրքիայում ձախ դաշինքն իրականանում է

Թուրքիայում ձախակողմյան կուսակցությունները մեկ կուսակցության մեջ միավորելու ուղղությամբ տարվող աշխատանքները կարծես թե ի վերջո դրական արդյունք են տալիս: Հունվարի 28-ին կկայանա Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդական եւ ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությունների համատեղ համագումար, որտեղ երկու քաղաքական կազմակերպությունները կմիավորվեն մեկ կուսակցության մեջ: Առայժմ հայտնի չէ, թե պատգամավորները որ անվանմանը նախապատվություն կտան, սակայն ժողովրդա-հանրապետական անվան ընդունման դեպքում ներկա կոալիցիոն կառավարությունը ստիպված կլինի հրաժարական տալ, քանի որ կդադարի գոյություն ունենալ մասնակից կուսակցություններից մեկը: Միացյալ կուսակցության գլխավոր նախագահի պաշտոնին հավակնում է ՍԴԺԿ-ի ներկայիս ղեկավար արտգործնախարար եւ փոխվարչապետ Մուրադ Կարայալչընը: Մ. Ձ.

Հնդկաստանն ու ԱՄՆ-ը զինվորական համաձայնագիր ստորագրեցին

ՆՈՐ ԴԵԼԻ: Հնդկաստանն ու Մ. Նահանգներն ստորագրեցին զինվորական համաձայնագիր, որը երկու կողմերի համոզմամբ նշանակալից քայլ է սառը պատերազմի օրերից ի վեր շարունակված փոխադարձ օտարացման հարաբերություններում: Դաշինքի երկու կողմերի կարծիքով, այն խոստանում է նպաստել Հարավային Ասիայում կայունության պահպանմանը, որը վտանգված էր Հնդկաստանի, Պակիստանի եւ Չինաստանի միջեւ տիրող լարվածության պայմաններում: Վաշինգտոնն ու Նոր Դելին փորձում էին Խ. Միության փլուզումից հետո սերտացնել իրենց հարաբերությունները, որոնք 1947 թ. Հնդկաստանի անկախացումից ի վեր միշտ էլ լարված են եղել:

Դեն Սյաո Պինը խիստ վատառողջ

ՊԵԿԻՆ: Չինաստանի համընդհանուր ղեկավար Դեն Սյաո Պինի դուստրերից մեկը հաստատեց, թե իր հայրը խիստ գտնվում է վատառողջ վիճակում եւ այլեւս ի վիճակի չէ կանգնելու կամ քայլելու: 93 տարեկան ղեկավարի դուստրը՝ Սյաո Ռոնգը հերքեց այն լուրերը, թե իր հայրը գտնվում է հիվանդանոցում, սակայն 80 րոպե տեւած հարցազրույցից զգացվեց, թե Դենը մահամերձ է: Մաո Ցզեդունին հաջորդած սերնդի ամենակարկառուն ներկայացուցիչ Դեն Սյաո Պինի առողջական վիճակը վերջերս շատ խոսակցությունների առիթ է տվել, նկատի ունենալով, որ Չինաստանը պատրաստվում է ավելի երիտասարդ ղեկավարների ձեռքն անցնել:

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

Թուրքերը նույնպես նշում են Ս. Ծնունդը եւ Ամանորը

Ինչքան էլ տարօրինակ թվա, Ամանորը եւ Սուրբ Ծնունդը նշող երկրների թվում է մուսուլմանական Թուրքիան: Խոսքն, իհարկե, ոչ թե եկեղեցական միջոցառումների մասին է, այլ արտաքին ավանդույթների պահպանման, ինչպիսիք են ամանորյա շնորհավորանքները, փոխադարձ նվերները, տոնածառը եւ այլն: Տարածում է գտնում նաեւ Ծննդյան խնջույքի սեղանը հնդկահավով զարդարելը: Ուշագրավ է, որ թուրքերը քրիստոնյաների հետ միասին նշում են նաեւ Զատիկը (իհարկե, ոչ կրոնական իմաստով), երբ երկրի շուկաները լցվում են գույնզգույն ձվերով եւ Զատկի կարկանդակներով: Վերջին շրջանում իսլամի պահպանողականություն առանձնացած որոշ քաղաքական ուժեր պահանջում են հրաժարվել այս սովորույթներից եւ նշել զուտ մուսուլմանական տոները: Սորեւ թարգմանաբար ներկայացվող «Տոնածառ» հոդվածը, որի հեղինակը «Ջումհուրիեթ» թերթի հայտնի մեկնաբան Իլհան Սելչուկն է, անդրադառնում է այդ թեմային: Մ. Բ.

Թուրքիայում երբվանի՞ց գոյություն ունի տոնածառ դնելու սովորույթը: Նախկինում Ամանորի շեմին տոնածառով էին զարդարվում Բեյօղլուի (Ստամբուլի կենտրոնական թաղամասերից մեկը, հայկական Բերան) որոշ խանութների ցուցափեղկերը, ինչը խոսում էր խանութի տիրոջ քրիստոնյա լինելու մասին: Հետագայում այս ավանդույթն ընդօրինակեցին նաեւ մուսուլմանները, եւ տոնածառը տարածվեց երկրով մեկ: Անկախ կրոնական պատկանելությունից, այսօր բոլորն էլ ծգտում են Ամանորը դիմավորել տոնածառի կողքին: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ այն զարդարում է տունը, գույնզգույն լամպերով փոքրիկ եղեւնին հաճույք է պատճառում երեխաներին, խորը խանութներն ու սուպերմարկետները ջանում են հենց տոնածառի օգնությամբ գրավել հաճախորդների ուշադրությունը, աշխույժ առեւտուր է գնում:

Իսլամի ջատագովները զայրանում են. «Սա ինչ խայտառակություն է, ինչպե՞ս կարելի է բոլորս ել խլումներին առեւտուր մուսուլմանական թաղամասերում: Սուրբ մուսուլմանները չափի զգացումը կորցրել են: Անտառում կանաչ եղեւնիներ կտրելով արժանանում են շրջակա միջավայրի պաշտպանների զայրույթին, միաժամանակ խոյամականներին կատաղեցնում են Նոր տարին եղեւնիների ուղեկցությամբ դիմավորելով:

«Շուտով վրդովվում են նրանք, կսկսենք խաչ հանել»: Բայց-չէ որ Նոր տարին եւ Ծնունդը ուրախության եւ զվարճության տոն է: Մենք ամեն ինչ արեցինք մեր երկրում ապրող հույներին, հայերին եւ ասորիներին փախցնելու համար, սակայն ավանդույթը շարունակում է ապրել: Ամանորին մեծ քաղաքների պողոտաներում այժ են ցլացնում ցուցափեղկերը զարդարող լույսերը, մայթերին աստղերի անձրեւ է տեղում, վեր են պահում արհեստական հսկա եղեւնիները...

Բոլորն էլ առիթ են փնտրում ուրախանալու եւ զվարճանալու: Ամանորյա գիշերը մասնավոր հեռուստակայաններն իրենց հարուստ տոնական ծրագրերով նույնիսկ երդապահներին նախանձ են շարժում:

Եւ մուսուլմանները հրճվում են...

Իհարկե, արմատական հայացքների տեր մուսուլմաններին դա դուր չի գալիս, բայց նրանք ոչինչ անել չեն կարող:

Դժբախտաբար, Իրանի եւ Սաուդյան Արաբիայի նման երկրներում, որտեղ պետությունը ղեկավարվում է շարիաթի օրենքներով, հասարակական կյանքը չափազանց տխուր է: Բայց չէ որ մարդը դեմքով պետք է շրջվի դեպի կյանքը:

Անատոլիայի մուսուլմանները տխուր չեն: Ուրախանալու եւ զվարճանալու փարդեր են ինչպես սունիները, այնպես էլ ալեւիները (Ալիի հետեւորդները), որոնց աղոթքներն ուղեկցվում են երգ ու պարով:

Սխալ են գործում նրանք, ովքեր փորձում են կյանքի հաճույքները սահմանափակել կրոնի պատվարներով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ողջ տաճարը կվերականգնվի՞

«Փրկչի տաճարը Մոսկվայում կվերակառուցվի միայն նվիրատվություններով եւ հանգանակությամբ»

Այս տարվա հունվարի 7-ին Սուրբ ծննդյան տոներին, Մոսկվա գետի ափին, նույն տեղում, որտեղ ժամանակին վեր էին խոյանում Քրիստոս Փրկչի անունը կրող եկեղեցու գմբեթները, հանդիսավոր արարողակարգով դրվեց այն առաջին քարը, որի վրա հետայսու ավելանալու են նորերը՝ քարինների հետ ամբողջացնելով 30-ականների ավերված ողջ այս տաճարի քարեղեն կերպարը։

... Հայացքներս մի պահ շրջենք դեպի հեռավոր 1812 թվականը, երբ ռուսական դաշտերում չէր մնացել Նապոլեոնյան բանակի եւ ոչ մի զինվոր։ Ուղղափառ եկեղեցին գոհության աղոթքներ էր հղում առ Աստված ի նշանավորումն պատմական այս իրադարձության։ Սակայն միայն խոսքեր չէին։ Որպես սերունդների երախտիքի արտահայտություն, որոշվեց Մոսկվայում կառուցել տաճար-հուշարձան։ Ու թեեւ խոսել այս առիթով հրապարակված մանիֆեստի տակ դրված էր Ալեքսանդր Առաջինի ստորագրությունը, նախաձեռնության հեղինակը ռուսական բանակի գեներալ Կիկինն էր։ Վերջինս ավելի շատ հայտնի է մշակույթի պատմությունից, որպես 1820-ին ստեղծված Նկարիչների օգնության միության նախագահ։ Նրա ջանքերով էր, որ իրականացավ Կարլ եւ Ալեքսանդր Բրյուլով եղբայրների ուղեւորությունը Իտալիա, նաեւ նույն երկրում ռուս նշանավոր նկարիչ Ալեքսանդր Իվանովի շուրջ 30-ամյա կեցությունը։ Նրա աջակցությամբ անապատով շատ ընտանիքների զավակներ հնարավորություն ունեցան թակելու Գեղարվեստի ակադեմիայի դռները, իսկ ապա՝ ազատվելու ճորտական կախվածությունից։ Ըստ Կիկինի մտահղացման, տաճար-խորհրդանշանը դառնալու էր համաժողովրդական սիրո եւ ոգեկոչումի կառույց։

Փորձ, մանիֆեստի ի հայտ գալուն հաջորդեցին զոհողությունները. ընտանեկան մասունքներ, զարդեր, դրամ։ Հայտարարվեց նաեւ նախագծի բաց մրցույթ, որում հաղթող ճանաչվեց երիտասարդ, տակավին անհայտ նկարիչ Ալեքսանդր (Կարլ) Վիտբերգը։ Հետաքրքիրն այն է, որ նա պրոֆեսիոնալ ճարտարապետ չէր, եւ առաջին առնչությունն արվեստի այդ տեսակի հետ կայացել էր նախագծի վրա աշխատելու ընթացքում։ Շինարարության համար ընտրությունը կանգ էր առել Վորոբյովյան բարձունքների վրա, որի մասին շատ տարիներ անց Չեխովը պիտի գրեր. «Ով ուզում է հասկանալ Ռուսաստանը, պիտի այստեղից նայի Մոսկվային»։ Սակայն հողային աշխատանքներից այն կողմ շինարարությունը չծավալվեց։

Ալեքսանդր Առաջինին փոխարինելու եկած Նիկոլայ Առաջինն իր նախորդից ժառանգեց նաեւ տաճարի կառուցման գաղափարը։ Ընդ որում, իր այս ձեռնարկումով նա ավելի շատ ուզում էր փառաբանել ինքնակալությունը, մինչդեռ ժողովրդի մեջ դեռ պահպանվում էր 1812-ի հերոսամարտը հավերժացնելու խորհուրդը։ Այս անգամ այն որոշվեց կառուցել նոր վայրում՝ Կրեմլի մոտ, Մոսկվա գետի ափին։ Նոր նախագծի հեղինակ նշանակվեց Կոնստանտին Անդրեեւիչ Տոնը։ Վերջինս իրեն արդեն հաստատել էր եկեղեցաշինության բնագավառում։ Ավելին, այդ ուղղությամբ, այսպես կոչված, տիպային մի շարք նախագծերի հեղինակ էր։ Հետագայում նրա նախագծերով վերակառուցվեց Փոքր թատրոնի շենքը, կառուցվեցին Նիկոլաեւյան (Լենինգրադյան) կայարանը Մոսկվայում եւ Մոսկովյանը՝ Սանկտ Պետերբուրգում, Կրեմլյան մեծ պալատը եւ հանրահայտ Զինապալատը։

1838-ը համարվում է Փրկչի եկեղեցու շինարարության սկիզբը։ Այն ընթանում էր 4 հա տարածության վրա եւ նախատեսված էր 7200 մարդու համար։ Մինչդեռ, ինչպես ականատեսներն են վկայում, 10 հազար մարդու ներկայությունն անգամ նեղվածք չէր առաջացնում եկեղեցու ներսում։ Ավելին, ըստ նրանց, որքան շատ մարդ էր այցելում եկեղեցի, այնքան վերջինիս պատերը մի տեսակ ետ էին քաշվում, իսկ կամարները վեր բարձրանում։ Նման պարագաներում հսկա տարածությունը ամբողջը լցնելու մեծ ուժ էր ստանում միաժամանակ սաստկացնելով բեմից արտաբերվող խոսքի ուժգնությունը։ Հիմնական քարաշխատանքը սպիտակ մարմարն էր։ Թե՛ շքամուտքի երկու կողմերում, թե՛ ներսի որմնանկարներում կերպարանք էր առնում Հայրենական պատերազմի ողջ տարեգրությունը 1812-ին Ռուսաստանի տարածքում մղված բոլոր 71 մարտերի նկարագրություններով եւ վերջապես Բորոդինոյի ճակատամարտը։ Դարձյալ ըստ ականատեսների, տաճարի ոսկեզօծ գմբեթը երեւում էր տասնյակ կիլոմետրերից, այն կարծես սավառնում էր Մոսկվայի վրա։ Երկար տարիներ այն միակ շինությունն էր, որի բրոնզաձույլ բալոստրադի պատշգամբից կարելի էր հիանալ մայրաքաղաքի համայնապատկերով։

Տաճարի շինարարությունը բավական դանդաղ էր ընթանում, քանզի չէր տալիս յուրաքանչյուր մանրամասն վարպետորեն իրագործելու բծախնդիր մոտեցումը։ Ի վերջո, կառուցում էին դարերի համար։ 1860-ին միայն սկսեցին ներքին հարդարման եւ երփնագրման աշխատանքները, որոնց մասնակցում էին ժամանակի գրեթե բոլոր հայտնի նկարիչները՝ Սուրիկով, Վասնեցով, Մակովսկի, Կրամսկոյ, Սեմիրադսկի, Գեղարվեստի ակադեմիայի նշանավոր շատ պրոֆեսորներ՝ Մարկով, Վասիլեւ, Բասին, Բրունի եւ այլն։ Պակաս հայտնի չէին նաեւ քանդակագործները՝ Ռամազանով, Պավանեւ, Չիժով, Լոգանովսկի։ Տաճարի բրոնզակուռ հսկա դռները գեղազարդել էր Ֆյոդոր Տոլստոյը։ Ուշագրավն այն է, որ նրանք բոլորն էլ իրենց քաղաքացիական պարտքն են համարել մասնակցությունը տաճարի գեղազարդման աշխատանքներին։

Նման տքնաջան աշխատանքի պտուղ հանդիսացող հոյակերտ տաճարին մեկ դարից էլ պակաս կյանք էր վիճակված. այն պայթեցվեց 1931-ին՝ դառնալով խորհրդային մարտնչող աթեիզմի հերթական, եթե ոչ գլխավոր փլատակը։ Դրանով զգալի չափով խաթարվեց Մոսկվայի կենտրոնի քաղաքաշինական դիմագիծը։ Այդ, ինչպես նաեւ անցյալ եւ ներկա ժամանակաշրջանների փոխկանչը վերահաստատելու նպատակով վերջապես որոշվեց վերականգնել երբեմնի քարե հուշակերտը։ Շատ հարցեր, սակայն, առկախ են մնում։ Հնարավո՞ր է իրագործել այն նույն ոճավորմամբ եւ շքեղությամբ, երբ անդարձ կորել են անգնահատելի գեղանկարչական եւ քանդակագործական արժեքները։ Ովքե՞ր են լինելու նորօրյա շինարարները։ Բանն այն է, որ այսօր Ռուսաստանի մայրաքաղաքի կարեւոր շինությունների կառուցումն ու վերակառուցումը հիմնականում իրականացնում են թուրք շինարարները։ «Այսպես եթե շարունակվի, «Իզվեստիա» թերթում տպագրված իր մի հրապարակման մեջ գրում է ռուսական շինարարական կազմակերպություններից մեկի ղեկավարը, քրիստոնեական տաճարի կառուցումը կհանձնվի մահմեդական թուրքերին»։ Պակաս կարեւոր չէ նաեւ միջոցների հայթայթման հարցը, մանավանդ չեչենական վերջին պատերազմից հետո։ Այս օրերին Մոսկվայի տարբեր մասերում հրավիրված միտինգներում ի շարս այլ պահանջների, հնչում են կոչեր ուղղված ընդդեմ Փրկչի տաճարի վերականգնմանը։ Շատերն ավելորդ շռայլություն են համարում նման հսկայածավալ շինարարության ձեռնարկումը, երբ բեւեռացումը հասարակության սոցիալական տարբեր շերտերի միջեւ հասել է վտանգավոր մի նիշի։ Սակայն, ինչպես հունվարի 7-ի վերոհիշյալ իրադարձության նախօրեին «Մայակ» ռադիոկայանով ունեցած իր ելույթում նշեց ռուսական ուղղափառ եկեղեցու ներկայացուցիչը, «Մեկ ռուբլի անգամ այս նպատակով չի վերցվելու պետական գանձարանից. տաճարը կառուցվելու է միայն նվիրատվություններով եւ ժողովրդական հանգանակություններով»։

ԼԵՎՈՆ ԼԱՉԻԿՅԱՆ

ՄՈՍԿՎԱ

Գրիբոյեդով-200 գիտաժողովն ավարտվեց

Մոսկվայում ավարտվեց Ալեքսանդր Գրիբոյեդովի ծննդյան 200-ամյակին նվիրված գիտաժողովը, որն սկսվել էր նրա ծննդավայր Սմոլենսկի մարզում եւ շարունակվել Մոսկվայի գրականության թանգարանում, որտեղ «Գրիբոյեդովը եւ Հայաստանը» զեկուցումով հանդես եկավ Ավիկ Իսահակյանը։ Գիտաժողովի ավարտին Մոսկվայում հայկական դեսպանատունը մասնակիցների համար հանդիսավոր ընդունելություն կազմակերպեց, որտեղ ելույթ ունեցավ դեսպան Յուրի Մկրտումյանը։ Գիտաժողովին Հայաստանը ներկայացնում էր ՀՀ մշակույթի կինոյի գծով փոխնախարար Միքայել Ստամբոլցյանը։

ԱԶԴԱԳԻՐ

«Նաիրի» կինոթատրոնում

Երեւանի «Նաիրի» կինոթատրոնում այսօր վերջին անգամ կցուցադրվի «Թագուհի Մարգո» ամերիկյան կինոժապավենը, որտեղ դերակատարմամբ հանդես եկած Իզաբել Աջանին Կաննի 94 փառատոնում արժանացել է հատուկ մրցանակի։

Սեանսի սկիզբը՝ ժամը 18.30

Տոմսի արժեքը՝ 100 դրամ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բոխումի թանգարանում բացվեց «Հայաստան...» ցուցահանդեսը

Հայկական պաշտոնական պատվիրակությունը վերադարձավ Երեւան

Հունվարի 14-ին գերմանական Բոխում քաղաքում մեծ շուքով բացվեց հայ մշակույթի 4 հազարամյա պատմության ցուցադրանքը, որը կշարունակվի մինչեւ ապրիլ։ Բացման հանդիսավոր արարողության ժամանակ ելույթ ունեցան Բոխումի քաղաքագլուխը, թանգարանի տնօրեն Պետեր Շրիլմանը,

«Արալ» ակցիոներական ընկերության նախագահը։ Գերմանական թերթերն առավել ակտիվությամբ արձագանքեցին գերմանական հայտնի քաղաքական գործիչ, սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության առաջնորդներից Իոհաննես Ռաոյի ելույթին, որը ցուցահանդեսը կարեւորեց նրանով, թե Հայաստանը կրկին մուտք է գործում Եւրոպա. «Բարի գալուստ Եւրոպա։ Սակայն դուք միշտ կայիք Եւրոպայում, եւ մենք չունեինք դրա գիտակցությունը»։

Հայկական կողմից ելույթ ունեցավ ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը։

Իհարկե, բացի ցուցահանդեսի կոնցեպցիայի եւ նախապատրաստման մասին ՀՀ մշակույթի փոխնախարար Անելկա Գրիգորյանի ասուլիսում հաղորդած մանրամասն տեղեկությունից, որը տպագրել էինք մեր թերթի նախորդ համարներում, այլ նորություն հաղորդել չենք կարող, քանի որ Բոխում մեկնած պաշտոնական պատվիրակության կազմում այս անգամ եւս «տեղ եւ ֆինանսական միջոցներ» չգտնվեցին բազմաներկայացուցչական լրագրողական խմբի համար. այս անգամ եւս լրագրական խոսնակի դերը վերապահված էր «Հայաստանի Հանրապետություն» պաշտոնաթերթին։

Մնում է ավելացնել, որ՝ մերժելով 1915 թ. հայոց ցեղասպանության շեշտումը Բոխումի այս ցուցադրանքի կոնցեպցիայում եւ թեթեւակիորեն շեշտելով միայն Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի «անմեղ» թեման, ցուցահանդեսի կազմակերպման հայկական կողմը խուսափեց կարեւորագույն ամբիոն ունենալու հնարավորությունից։ Չնայած, ցուցահանդեսն այլ հնարավորություններ, այնուամենայնիվ, կընձեռի. «Պետք է նախ զրուցակից դառնալ... Ինչ վերաբերում է Բոխում մեկնող հայկական պատվիրակության կազմում իմ ընդգրկվելուն, նպատակ ունեի ծրագրեր կազմել Գերմանիայում հասարակ գերմանացուն հայ մշակույթը ներկայացնելու հեռանկարների համար», վերադարձին ասաց հայ-գերմանական ընկերության նախագահ Էդիկ Սարոյանը։ Հայաստանցիներիս մնում է սպասել, որ նման մեծածավալ ու ներկայանալի ցուցահանդեսը գոնե վերջում կցուցադրվի նաեւ սեփական ժողովրդին, ինչը չեղավ Փարիզի Ժորժ Պոմպիդու կենտրոնում հայկական կինոյի հետահայաց ցուցադրումից հետո։

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՖՐԱՆՍԻԱ

Նրբերանգների բացառիկ զգացողություն

Գոյություն ունեն տարբեր դաշնակահարներ։ Ոմանք այգեգործությանը, գինեգործությանը, ավտոմեքենաների հավաքածուներին կամ թղթադրամներին նույնքան կարեւորություն են տալիս, որքան իրենց երաժշտական գործին։ Բայց ինձ նախազգուշացրել էին, որ Ֆրանսիա համերգային շրջագայության եկած Սվետլանա Նավասարդյանը ծնվել է դաշնամուրի հետ... Հայտնեցին նաեւ, որ Սվետլանա Նավասարդյանը եղել է Յակով Զակի աշակերտը, որն իր հերթին Նեյհաուզի աշակերտն էր (գերադրական աստիճան դաշնակահարների բնագավառում), իր առաջին մեծ համերգը տվել է 12 տարեկանում, հաղթել յուրօրինակ մի ջազային մրցույթներում, այդ թվում Բրյուսելի «Էլիզաբեթ թագուհի» մրցույթում։ Նա դարձավ Պաուլ Հինդեմիթի դաշնամուրային ստեղծագործությունների կատարողը, ելույթներ ունեցավ 30-ից ավելի երկրներում, այդ թվում՝ Արաբական Միացյալ Էմիրություններում՝ իր նվագացանկում ունենալով դաշնամուրային առնվազն 60 կոնցերտ եւ մենահամերգի կամ կամերային համերգի 300 ստեղծագործություն։

Այդուհանդերձ, կարելի է հավաստիացնել, որ Սվետլանա Նավասարդյանը նման չէ «կին-դաշնամուրի», ինչպես կարելի է տեսնել որոշ ծաղրանկարներում։ Նրա խոսակցությունն աշխույժ ու կենդանի է իր նվագի նման։ Բեթհովենից կամ Բրամսից բացի, նա ծանոթ է Բոդլերին եւ Պրուստին, իսկ նրա ծիծաղը նման է իր անսպասելի պատասխաններին։

Սվետլանա Նավասարդյանին բնավ չի կարելի սահմանափակել այն միակողմանի բնորոշումներով, որոնք այնքան դուր են գալիս քննադատներին եւ ընթերցողներին։ Հազվադեպ են նրա այն «այո»-ները, որոնք չեն ուղեկցվում «բայց»-երով, օրինակ. «Այո, ես ներքուստ խորապես նախընտրում եմ գերմանական ռոմանտիկ մեծ նվագացանկը, բայց անսահմանորեն սիրում եմ Բախին, Մոցարտին, Ստրավինսկուն, Հինդեմիթին, ռուս մեծ կոմպոզիտորներին», կամ «Այո, ես դասավանդում եմ Մոսկվայի կոնսերվատորիայում, բայց նաեւ Երեւանում՝ իմ քաղաքում, որտեղ ապրում եմ, եւ երբ ես համախակի կատարում եմ նաեւ հայ կոմպոզիտորների՝ Կոմիտասի, Հարությունյանի, Բաբաջանյանի, Սարյանի, Մանսուրյանի եւ, իհարկե, Խաչատրյանի գործերը, պատճառն այն է, որ ժամանակակից հայ երաժիշտները կարողացել են իրենց երաժշտության մեջ համադրել յուրօրինակ ավանդույթը եւ ամբողջ աշխարհի հոսանքները, առանց առաջինի մեջ ներփակվելու կամ վերջիններիս մեջ ձուլվելու»։

Լրագրողների համար ավանդական դարձած «Ինչպե՞ս կբնորոշեիք Ձեր կատարողական ոճը» հարցին ի պատասխան, Սվետլանան պարզապես ասաց. «Ավելի լավ է, ունկնդրեք այն»։ Ի տարբերություն բազմաթիվ նախկին խորհրդային եւ նույնիսկ արեւմտյան բազմաթիվ վիրտուոզների, որոնք ստեղնաշարին հարվածում են ստախանովյան մուրճի հղկված շարժումներով, Սվետլանա Նավասարդյանը դաշնամուրը նվաճում է մեղմությամբ եւ կարողանում է նրան խոսեցնել, երբ եւ ինչպես հարկն է, բոլոր ձայներով՝ ամենանուրբ պիանիսիմոյից մինչեւ ամենաանզուսպ ֆորտիսիմոն։

ԺԵՐԱՐ ՄԵՅԵՆ

«Լե Նուվել դ'Արմենի»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հավաքականի անդամ լինելն ինքնանպատակ չէ

Մարգարովի խաղային տակտիկան կասկածելի է

ԱՇՈՏ ԲՈՅԱՋՅԱՆ,
Փարիզ

Բրյուսելում ականատես լինելով Եվրոպայի առաջնության Բելգիա-Հայաստան խաղին եւ տասնյակ անգամներ դիտելով վերոհիշյալ հանդիպման ու Հայաստան-Կիպրոս մրցավեճի տեսագրությունները, վաղուց միտք էր ծագել գրել այս հոդվածը: Կարծում եմ ներքաղաքական ժամանակահատվածը չի կարող լինել, քանի որ Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի գլխավոր իրադարձությունները դեռ առջեւում են եւ հիմա ամենակարեւորը անցած հանդիպումներից ճիշտ հետեւություններ անելն է: Նորից վերհիշենք Հայաստանի հավաքականի վիճակը մրցաշարային աղյուսակում: 3 հանդիպում, 2 պարտություն, 1 ոչ-ոքի, ոչ մի խփած գնդակ, 1 միավոր, վերջին տեղը ու հեռանկար ոչինչ: Դա ցավալի է, քանի որ ժամանակին Հայաստանը փայլուն ֆուտբոլ ուներ եւ հաջողության էր հասնում գեղեցիկ խաղով: Դեռ Բեյրութում բնակվելու տարիներին ես բազմիցս ներկա եմ գտնվել «Արարատի» խաղերին: Մոսկվայում 1973 թ. հոկտեմբերի 10-ին ականատես եմ եղել հայ ֆուտբոլիստների փառահեղ հաղթանակին Կիեւի «Դինամոյի» նկատմամբ:

Տարիներ շարունակ սերտ կապերի մեջ եմ եղել Հայաստանի ֆուտբոլիստներից ու մարզիչներից շատերի հետ: Այսօր ցավով եմ հիշում անփառ օրերը: Հիմա Հայաստանի ֆուտբոլը նախկինի համեմատ կտրուկ նահանջ է ապրել: Անկասկած դա գլխավորապես պայմանավորված է տնտեսական խնդիրներով: Սակայն համոզված եմ, որ անհաջողությունների այլ պատճառներ էլ կան: Հենց սկզբից ուզում եմ ընդգծել, որ Հայաստանի հավաքականում այսօր ընդգրկված են լավագույնները: Կարծում եմ, որ հավաքականի ֆուտբոլիստներն ավելի լավ խաղացողներ են, քան ներկայանում են եւ կարող են հաջողությամբ հանդես գալ եվրոպական ցանկացած թիմում: Հարություն Աբրահամյանը եւ Արմեն Պետրոսյանը հուսալի դարպասապահներ են: Հետեւի գծում Արամայիս Տոնոյանի շուրջը նույնպես համախմբված են բարձրակարգ ֆուտբոլիստներ (Աշոտ Խաչատրյան, Վարդան Խաչատրյան, Հարություն Վարդանյան, Երվանդ Կրբաշյան Սարգիս Հովսեփյան): Ունենք նաեւ տաղանդավոր կիսապաշտպաններ հանձինս Արթուր Պետրոսյանի եւ Ռազմիկ Գրիգորյանի: Պատահական չէ, որ Գրիգորյանին հրավիրեց Բուլղարիայի ԲԿՄԱ հեղինակավոր թիմը: Ավելացնենք Երվանդ Սուքիասյանին եւ Սարգիս Հովհաննիսյանին, որոնք միշտ էլ լավ են խաղացել իրենց թիմերում: Սարգիս Հովհաննիսյանը մեծ դեր կատարեց Մոսկվայի «Լոկոմոտիվին» Ռուսաստանի առաջնության բրոնզե մեդալակիր դարձնելու համար: Առջեւում կա Արսեն Ավետիսյանը, տեխնիկապես զարգացած մի ֆուտբոլիստ, որի կարողությունները ցավոք լիովին չեն օգտագործվում: Տաղանդավոր ֆուտբոլիստ է նաեւ Արմեն Շահգելդյանը: Ճիշտ է, վերջինս Բելգիայում չխաղաց, որովհետեւ տառապելով հարձակվողի պարտականություն, գնդակներ չէր ստանում խաղընկերներից: Նրա տեղը-դերը պետք է: Հենց այդ խաղին Շահգելդյանը պարտավոր էր նախանձելի դաշտի կենտրոն, օգնել կիսապաշտպաններին, ձախ կամ աջ եզրերը տեղափոխվել:

Ուզում եմ անդրադառնալ հավաքականի խաղաոճին, Մարգարովի խաղային տակտիկային, որն իմ կարծիքով կասկածելի է: Առաջապահ Երվանդ Սուքիասյանն թվում է ավելի օգտակար կլինի աջ պաշտպանի դերում: Ընդհանրապես Երվանդ Սուքիասյանն ու Սարգիս Հովհաննիսյանը որպես ֆուտբոլիստներ գանձ են: Մնում է ճիշտ օգտագործել նրանց առավելությունները: Երեւի լավ կլիներ, որ Հովհաննիսյանն Արթուր Պետրոսյանի եւ Ռազմիկ Գրիգորյանի հետ խաղար կիսապաշտպանական գծում: Նա հաճախ է ձախ կողմից միանում գրոհներին, եւ բարձր հասակը կարող է օգնել հաջող խաղալ գլխով: Ուստի մրցակցի դարպասից Սարգիսը հեռու չպետք է մնա:

Աշոտ Խաչատրյանը (ձախից) եւ Վարդան Խաչատրյանը

Բելգիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Պոլ Վան Հիմստը Բելգիա-Հայաստան խաղից հետո ասաց. «Մեր բոլոր խաղացողները անձնական մենամարտերում գերազանցեցին մրցակցին»: Երբ որեւէ թիմ բոլոր խաղային մենամարտերում զիջում է մրցակցին, հաղթելու իրավունք չունի, այլապես դա նշանակում է, որ դիմացի թիմը տակտիկայի զոհ է գնացել: Իսկ տակտիկան մարզչի գործն է: Օրինակ, պաշտպանները տիրելով գնդակին պետք է ձգտեն արագորեն բաժանվել նրանից, այլ պետք է խելացի եւ հաշվենկատ փոխանցումներ կատարեն կիսապաշտպաններին ու հարձակվողներին: Այդ դերը փոքր ինչ հաջող կատարեց Երվանդ Կրբաշյանը: Հայաստանի հավաքականի ֆուտբոլիստների շահած բոլոր գնդակները ճիշտ չօգտագործվեցին: Բայց թիմը միայն տակտիկայի զոհ չէր: Մարգարովը խաղացողների ընտրության սխալներ էլ թույլ տվեց: Օրինակ, Համլետ Մխիթարյանը, որին հրավիրել էին Ֆրանսիայից, լրիվ տարին եւ դեռ ավելին, Վալանսի իր թիմից չխաղաց, նույնիսկ փոխարինող չէր, իսկ Մարգարովը նրան միանգամից խաղացրեց ՀՀ հավաքականում, այն էլ Բելգիայի պես թիմի դեմ: Համլետ Մխիթարյանի տեխնիկայի պակասը վաղուց հայտնի է բոլորին: Միակ բանը, որ գիտի անել, վազել վազվզելն էր, ձախից աջ, աջից ձախ, եւ այդ ամենն առանց նպատակի: Նրա նույնիսկ առանց գնդակի խաղը հեռու էր բավարար լինելուց: Ժամանակին դա շատ լավ անում էր ինքը Մարգարովը: Նույնիսկ Բրյուսելում վատ խաղից հետո Մարգարովը Համլետ Մխիթարյանին հրավիրեց Երեւան մասնակցելու Կիպրոսի հետ խաղին: Այդ հանդիպումն ավելի բացահայտեց ֆուտբոլիստի թերությունները, որը գոլային երկու ռեալ պահ ունեցավ, բայց դանդաղկոտության պատճառով չկարողացավ արդյունքի հասնել: Երբ Մխիթարյանի տեղն արագ կողմնորոշվող, եւ բարձր ռեակցիա ունեցող ֆուտբոլիստ լիներ, ապա արագորեն կհարվածեր գնդակին եւ կգրավեր անպաշտպան դարպասը: Վա՜տ մարզավիճակում գտնվող եւ տարին առած ֆուտբոլիստի համար դա հեշտ բան չէր, բայց Մարգարովը համառորեն խաղացրեց նրան: Մարզչի կատարած ընտրության սխալներից է նաեւ Աշոտ Խաչատրյանի պես ֆուտբոլիստին Հայաստան-Կիպրոս խաղին չօգտագործելը, որը դրանից մեկ ամիս առաջ Բրյուսելի հանդիպման լավագույն խաղացողն էր: Հակառակ դեպքում ինչ իմաստ ուներ նրան Փարիզից հրավիրելը: Մարգարովի պես ֆուտբոլ հասկացողը պետք է իմանար, որ Աշոտ Խաչատրյանը, երբ պաշտպանությունում տիրում է գնդակին, անհաջող փոխանցում չի կատարում եւ միշտ ճիշտ շարունակություններ է ընտրում: Իզուր չէ, որ Բելգիայի թերթերն ավելի շատ գովեստով խոսեցին հենց Աշոտի մասին: 3-րդ հանդիպումը Կիպրոսում ավելի ընդգծեց մարզչի սխալները, քանի որ թիմն ավելի ընդգծված պաշտպանական տակտիկա էր ընտրել, քան Բելգիայի հավաքականի հետ խաղում: Նույնիսկ, երբ Կիպրոսի թիմի դեմ սուր հարձակումներ եղան, դա չի նշանակում, թե Հայաստանի հավաքականը պաշտպանական տակտիկա չուներ: Երեւանում տիրոջ խաղով ձեռք բերած մեկ միավորից հետո Հայաստանի հավաքականը Կիպրոս պետք է մեկներ միայն հաղթանակի նշանաբանով եւ ընտրեր գրոհ հարձակողական խաղաոճ:

Նույն բանը կարող եմ ասել նույնիսկ Բելգիայի հավաքականի հետ խաղի առթիվ: Ճիշտ է, դա Հայաստանի հավաքականի միջազգային առաջին պաշտոնական խաղն էր, բայց հայտնի էր, որ թիմը կորցնելու ոչինչ չունի: Ուստի Բրյուսելում Հայաստանի հավաքականը պետք է ձգտեր 2-3 գոլ խփել, նույնիսկ երբ 4-5-ը ընդուներ սեփական դարպասը: Ֆուտբոլիստները պետք է հասկանան, որ այսուհետ էլ կորցնելու ոչինչ չունեն եւ միշտ հոգով ու սրտով ձգտեն գրոհների, խելքերն ու մտքերը նպատակաուղղելով դեպի մրցակցի դարպասը:

Երբ Ֆրանսիայում ու Բելգիայում տեսա Հայաստանի հավաքականի մարզիչներին ու խաղացողներին, այնպիսի տպավորություն էր, թե նրանք ինքնագոհ են: Կարծես հավաքականի անդամ լինելը վերջնական նպատակ է եւ դրանից հետո նոր անելիքներ չկան: Ընդհակառակը, հիմնական գործը հենց հավաքականի անդամ դառնալուց հետո է սկսվում: Ֆուտբոլիստները պետք է զգան, այլ ոչ թե գոհանան, որ դարձել են հավաքականի անդամ: Դա ֆուտբոլիստների համար ինքնանպատակ չպետք է լինի: Հանրապետության դրոշի պատիվը բարձր պահելու համար ամեն ինչ ջանք ու եռանդ չպետք է խնայել:

ՄՐՑՈՒՅԹ

Ֆուտբոլային թագավորության աստղերը

Ֆուտբոլասերներն արդեն տեղյակ են, որ անցած մրցաշրջանի Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ է ճանաչվել Խրիստո Ստոիչկովը, իսկ Լատինական Ամերիկայի լավագույնի կոչմանն է արժանացել բրազիլացի Ռոմարիոն: Անշուշտ ֆուտբոլային թագավորության երկու խոշոր կենտրոնները հենց այս աշխարհամասերն են, սակայն Աֆրիկան եւ Ասիան նույնպես փորձում են տեղ նվաճել ֆուտբոլային արեւի տակ: Այնպես որ այս տարածաշրջանները նույնպես իրենց աստղերն ունեն: Ինչպես հայտնի է, Աֆրիկայի լավագույն ֆուտբոլիստ ճանաչվեց Էմանուել Ամունիկեն:

Իսկ ֆուտբոլի ասիական կոնֆեդերացիան լավագույնը ճանաչեց Սաուդյան Արաբիայի հավաքականի 27-ամյա հարձակվող Սաիդ Օվայրանին: Դափնեկրին պատվավոր մրցանակը հանձնվեց Մալայզիայի մայրաքաղաք Կուալա Լումպուրում: Շատերը, այդ թվում նաեւ ինքը Օվայրանը, գտնում են, որ ընտրության արդյունքի վրա առաջին հերթին ազդեց աշխարհի առաջնության ժամանակ Բելգիայի հավաքականի դարպասն անցկացրած Սաիդի գեղեցիկ գոլը: «Իմ կյանքն արմատապես փոխվեց այդ գոլից հետո», ասել է Օվայրանը: Դա պատահական չէ, քանի որ այդ հանդիպումից հետո Սաուդյան Արաբիայի շեյխը շռայլ պարգեւների է արժանացրել նրան:

Պարգեւատրվել են նաեւ անցած մրցաշրջանում աչքի ընկած այլ ֆուտբոլիստներ: Հարավկորեացի Հոն Մյունգ Բոն ճանաչվեց աշխարհամասի լավագույն պաշտպան, իսկ նրա հայրենակից Խվան Սուն Հոնը՝ լավագույն հարձակվող: Բահրեյնի հավաքականի դարպասապահ Խամուդ Սուլթան Սաքիուզը պարգեւատրվեց լավագույն դարպասապահի «Ոսկե ձեռնոցներ»ով:

ՓԱՍՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Քրդական պայքարը տեղափոխվեց նաեւ ֆուտբոլային դաշտ

Շվեդիայում տեղի ունեցած չեմպիոնների լիգայի «Գյոթեբորգ»-«Գալաթասարայ» հանդիպման ժամանակ մի խումբ քուրդ ֆուտբոլասերներ, որպես բողոքի ցույց դաշտ մտան ՔԲԿ-ի (Քրդական բանվորական կուսակցություն) կարմիր դրոշներով: ՈՒԵՖԱ-ն «Գյոթեբորգ» թիմին տուգանեց 10 հազար շվեյցարական ֆրանկով (ԱՄՆ 8 հազար դոլար): Դաշտ մտած երկու բողոքավորներից մեկը, որը 22 տարեկան շվեդացի էր, բայց ծագումով իրաքցի քուրդ, շվեդական դատարանի կողմից տուգանվեց 50 օրվա իր աշխատավարձին համարժեք գումարով, իսկ մյուսը, որը 17-ամյա շվեդացի էր, դատապարտվեց 1 ամսյա ազատազրկմամբ: Քրդերը վերջերս Գերմանիայում, Հոլանդիայում, Դանիայում, Նորվեգիայում, Շվեդիայում ուր կազմում են Թուրքիայից արտագաղթած քաղաքացիների զգալի մասն, աշխուժացրել են իրենց պայքարը թուրքական պետական ներկայացուցչությունների եւ կենտրոնների դեմ: «Գյոթեբորգը» դատապարտվեց, բողոքող քրդերը նույնպես, իսկ ո՞վ պետք է դատապարտի թուրքերի կործանարար քաղաքականությունը Քրդստանում:

Գ. Ա.

ՍՊՈՐՏ+ԲԻԶՆԵՍ

Դոլլարը կործանում է ամերիկյան սպորտը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,*

Լոյանս, Ֆրանսիա

Ամերիկյան պրոֆեսիոնալ սպորտը կործանվում է: Հանցավորը դոլարն է: Օգոստոսի 12-ին բեյսբոլի Ամերիկայի պրոֆեսիոնալ խաղացողները գործադուլ հայտարարեցին, որի պատճառով հետաձգվեց Ամերիկայում մեծ հեղինակություն վայելող այս մարզաձեւի եզրափակիչ փուլի մրցաշարը: Մարզիկներն իրենց պահանջներն էին առաջ քաշել: 6 ամիս անց խնդիրը ոչ մի առաջացում չի արձանագրել եւ վախ կա, որ 1995 թ. առաջնությունը, որը պետք է մեկնարկի ապրիլին, այդպես էլ չսկսվի: Կոնֆլիկտը ծագել էր թիմերի տերերի եւ խաղացողների միջեւ: Տերերն ուզում էին սահմանափակել խաղացողների ամսական շահերը, ինչպես որ կատարվում է պրոֆեսիոնալ բասկետբոլում (NBA): Տերերն այդ ձեւով ուզում էին հարուստ եւ աղքատ թիմերի միջեւ տարբերությունները փոքր ինչ նվազեցնել: Բայց բեյսբոլի պրոֆեսիոնալ խաղացողների միությունը չի համաձայնվել, եւ այդ առթիվ մինչեւ այսօր կազմակերպվող բոլոր բանակցությունները հաջողություններ չեն բերում: Նույն վիճակն է նաեւ տափօղակով հոկեյի ամերիկյան ազգային լիգայում (NHL): Արդեն 3-րդ ամիսն է, որ նոր մրցաշրջանը չի սկսվում: Հոկեյի լիգայի նախագահը հայտարարել է, որ երբ 1995 թ. հունվարին խաղերը չսկսվեն, ապա տեխնիկապես անհնար կլինի կազմակերպել առաջնությունը: NHL-ը մեծ վնասներ կարող է կրել, քանի որ բազմամիլիոն պայմանագրեր է կնքել հեռուստատեսային մի շարք ընկերությունների հետ: ԱՄՆ-ում մեծ ժողովրդականություն վայելող վերոհիշյալ 3 մարզաձեւերից այսօր միայն պրոֆեսիոնալ բասկետբոլիստների առաջնությունն է «առողջ»: Բայց այստեղ էլ խաղացողները սկսում են բողոքել: Դարձյալ պատճառը նորին մեծություն դոլարն է:

Բասկետբոլիստներն ավելի շատ գումարներ են պահանջում հեռուստատեսային նկարահանումների դիմաց: Բայց այս խնդիրը նրանք ուզում են մեջտեղ բերել NBA-ի հերթական առաջնության ավարտից հետո: Դոլլարը մարզիկների մակարդակը բարձրացնող ամենամեծ ուժն է, բայց միաժամանակ ամենավնասակարը, երբ նա քչանում է:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ճապոնիայի նոր չեմպիոնը

Երբ իր տնտեսական հզորությամբ Ճապոնիան առաջատար դիրքեր է գրավում աշխարհում, ապա նույնը չի կարելի ասել ֆուտբոլային աշխարհի մասին: Չնայած դրան, ճապոնացիներն արդեն երկրորդ տարին է, ինչ ազգային առաջնություն են անցկացնում: Վերջերս ավարտվեց ճապոնական պրոֆեսիոնալ լիգայի առաջնությունը: Անցած տարվա հաղթող «Վերդի Կավասակի» ակումբը վճռական խաղում ուժերը չափեց մրցաշրջանի առաջին կեսի հաղթող «Սանֆրեչե Հիրոսիմա» ակումբի հետ եւ, երկու անգամ պարտության մատնելով այդ թիմին նվազագույն 1-0 հաշվով, կրկին նվաճեց հաղթողի կոչումը:

ՓԱՍՏ

Բաժինը վարում է

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՄՈՍԿՎԱ

Ալեքսանդր Իլյուշենկո. «Հրամանը չկատարող սպաները կպատժվեն»

Ի՞նչ կարժենա Չեչնիան Ռուսաստանին

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ-ՌԻԱ: «Ռուսաստանի գլխավոր դատախազությունը սկսել է Չեչնիայի տարածքում գործող ռուսական զորքերի դեմ բոլոր բարձրաստիճան սպաների ստուգումները»: Մոսկվայում կայացած ճեպազրույցում տեղեկացրել է Ռուսաստանի գլխավոր դատախազի տեղակալ Ալեքսանդր Իլյուշենկոն: Նրա խոսքերով, երբ ստուգման ընթացքում պարզվի, որ զորահրամանատարներից ոմանք հրաժարվել են կատարել հրամանները, ապա այդպիսիների նկատմամբ քրեական գործեր կհարուցվեն եւ մեղավորները կպատժվեն: «Իրավական տեսանկյունից հրամանի կատարումից հրաժարվելը պատժվում է Ռուսաստանի քրեական օրենսգրքի համաձայն», նշել է գլխավոր դատախազը: Ըստ նրա, Չեչնիայում ռազմական գործողություններին իրավական գնահատական կարող է տրվել միայն այն դեպքում, երբ հետաքննվի այն ամենը, ինչ կատարվել է Դուդաեւի իշխանության 3 տարիների ընթացքում: «Այն պահից, երբ ապօրինի կազմավորումները զինաթափվի կարվեն, Չեչնիա կժամանեն քննչական խմբեր եւ կզբաղվեն իրենց գործով», եզրափակել է Իլյուշենկոն:

Մյուս կողմից, ի՞նչ կարժենա Չեչնիան Ռուսաստանին: Կոնկրետ թվերն այսօր ոչինչ չեն ասի, պատերազմը շարունակվում է եւ ավերածություններ դեռ կլինեն (եւ ոչ միայն Գրոզնիում): Բայց տնտեսագետներն արդեն մոտավոր հաշվարկներ են արել, որ միայն Չեչնիայի նավթային համալիրը կպահանջի 1 տրիլիոն ռուբլու ներդրում: Բնակելի ֆոնդի, հաղորդակցության միջոցների, կամուրջների եւ այլ կառույցների վերականգնման համար առաջին փուլում կծախսվի 2.5-ից 3 տրիլիոն ռուբլի: Անհրաժեշտ է հաշվի առնել նաեւ ռազմական ծախսերը, որոնք առ այսօր, ինչպես ենթադրվում է, կազմել են 1 տրիլիոն ռուբլի: Ինչ վերաբերում է բնակչությանը տրվելիք վճարներին, փախստականներին տրվող նպաստներին, զոհվածների, վիրավորների հետ կապված կորուստներին, ապա դրանք անհնար է հաշվարկել, քանի որ ճշգրիտ տվյալները հայտնի չեն:

ԵՐԵՎԱՆ

Տիգրան Մուշեղյան. «Մետրոյի հեռանկարը մռայլ է»

Երեք հարց Երեւանում կառուցվող մետրոպոլիտենի շինարարության տնօրեն Տիգրան Մուշեղյանին:

– Ի՞նչ էիք սպասում եւ ինչ ստացաք 1994 թ.-ը մետրոշինարարներին:

– Ես կասեմ միայն կառուցվող մետրոպոլիտենի մասին. 1994-ին նախատեսվում էր շինարարությունը տանել 6 ուղղություններով, նշեմ միայն մեկի՝ մեծ կարեւորություն ունեցող ստորգետնյա ջրերի իջեցման համակարգի շինարարության մասին (դրենաժային թունել), որով նախատեսվում է ստորգետնյա ջրերի հեռացումը ջրասար հատվածից (Զորավար Անդրանիկ, Հանրապետության հրապարակ եւ Երիտասարդական կայարաններ): 280 մլն դրամի դիմաց մինչեւ այժմ ստացել ենք մոտ 97 մլն: Մեր պարտքով ենք աշխատել, ֆինանսավորումը չէր ապահովում համայնքի աշխատանքը, ծախսվեցին մեր աշխատանքի ֆիզիկական ծավալները (դրենաժային թունելի շինարարությունը՝ Բարեկամություն կայարան-Աջափնյակ թաղամաս, Շենգավիթ կայարան-Չարբախ): Չկառուցվեցին նաեւ խաչմերուկային լրացուցիչ շինություններ, մետրոպոլիտենի աշխատողների համար պետք է կառուցվեր 36 բնակարանանոց 2 շենք, սակայն միջոցներ չհատկացվեցին:

– Ի՞նչ է սպասվում 1995 թ.-ին:

– Հույս ունենք, որ կառավարությունը հնարավորություն կգտնի ֆինանսավորելու Շենգավիթ-Չարբախ մոտ 1800 մ երկարությամբ գծի կառուցումը: Հույս ունենք նաեւ իրականացնել դրենաժային թունելի շինարարությունը եւ այն ավարտել 1996-ին, երբ բյուջեից նվազագույն ֆինանսավորում կատարվի: Ասեմ նաեւ, որ պետությունը մետրոպոլիտենի շինարարներին պարտք է մոտ 190 մլն:

– Ինչպիսի՞ն է հեռանկարը:

– Հեռանկարը մռայլ է, երբ այսպես շարունակվի: Այսօր կազմալուծման շեմին է թիվ 41 թունելային ջոկատը, որն սկսել է գործել 60-ականներից: Սա հասարակ շինարարություն չէ, եւ մենք կարող ենք կորցնել մի ողջ բնագավառ՝ տասնամյակների ընթացքում ձեւավորված եւ մասնագիտական բարձր մակարդակի հասած ժամանակակից կազմակերպություն:

Յ. Ս.

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Անկախ, բայց հետզհետե աղքատ

Այս վերնագրի տակ «Նյուզուիք» շաբաթաթերթն իր վերջին համարում վիճակագրական տվյալներ է ներկայացնում նախկին Խ. Միության՝ այժմ անկախ հանրապետությունների 1992-1993 թթ.-ի ազգային համախառն արտադրանքի (GNP) անձ գլուխ կրած փոփոխությունների մասին, որը ցույց է տալիս նրանց աղքատացումը:

Այդ ցուցակի համաձայն, որի տվյալները թերթը վերցրել է Համաշխարհային բանկից, 1993 թ. Հայաստանում յուրաքանչյուր շնչին ընկնող տարեկան եկամուտը կազմել է 660 դոլլար՝ 1992 թ. 870 դոլլարի դիմաց, արձանագրելով 210 դոլլարի նահանջ: Աղքատացման ցուցանիշներով, ըստ ցուցակի, առաջին տեղը զբաղեցնում է Լատվիան, որի տարեկան միջին եկամուտը նշված թվականներին նվազել է 588 դոլլար: Լավագույն ցուցանիշներն ունի Ուզբեկստանը՝ 40 դոլլարի նահանջ: Հետաքրքրական է, որ «աղքատացման գործընթացում» Հայաստանը գրավում է ցուցակի 6-րդ հորիզոնականը, ետեւում թողնելով այնպիսի երկրներ, ինչպիսիք են Բելառուսը, Վրաստանը, Ղազախստանը եւ Ռուսաստանի Դաշնությունը: Հետաքրքրական կլիներ իմանալ Համաշխարհային բանկի 1994 թ.-ի ցուցանիշները:

Ճեղքումներ «Մաքսատուրքերի մասին» որոշումում

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի էկոնոմիկայի նախարարությունը ճեղքումներ կատարեց կառավարության 1993 թ. «Մաքսատուրքերի մասին» թիվ 615 որոշման մեջ: Կառավարական աղբյուրներից ստացված տեղեկությունների համաձայն, նոր նախագծում մաքսատուրքերը կդարձվեն միասնական եւ կպարզեցվեն, հանրապետություն ներկրվող ապրանքների վրա կդրվեն 0 տոկոս, 10, 20, 30 եւ 50 տոկոս տուրքեր: Մասնագետների կարծիքով, Հայաստան ներմուծվող բոլոր ապրանքների 70 տոկոսի վրա (հիմնականում առաջին անհրաժեշտության ապրանքներ) մաքսատուրք չի դրվի: Անմաքս կներմուծվեն նաեւ ԱՊՀ այն երկրների ապրանքները, որոնց հետ Հայաստանն ունի ազատ առեւտրի պայմանագիր: Առավելագույն մաքսի (30-50 տոկոս) կենթարկվեն ոսկերչական առարկաները, սեւ ձկնկիթը, խաղային ավտոմատները եւ այլն:

■ *Արտադրված ազգային եկամտի տեմպերն աճել են: 1994 թ. հունվար-նոյեմբեր ամիսներին զուտ նյութական արդյունքի (արտադրված ազգային եկամուտ) տեմպը, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի նկատմամբ կազմել է 103,8 տոկոս: ՀՀ վիճակագրության տվյալներով, օգտագործված ազգային եկամտի տեմպը հունվար-նոյեմբերին կազմել է 111,4 տոկոս:* ԼՏ

ՎԵՐՏԵՔՍ
Դ·Ե·Ղ·Ի·Ն Է·Ջ·Ե·Ր
եւ
Բ·Ի·Զ·Ն·Ե·Ս·Ի Ս·Պ·Ի·Տ·Ա·Կ Է·Ջ·Ե·Ր
ՄԱՍՈՒԻԼԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՀԻՄՆԱՐԿ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԵՎ
ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՍԱՐԴԿԱՆՑ
ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է
«ՎԵՐՏԵՔՍ. ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ
ԵՎ ԲԻԶՆԵՍԻ ՍՊԻՏԱԿ ԷՋԵՐ»
ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔԸ: ԱՅՆ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԲՈԼՈՐ ԿՐՊԱԿՆԵՐՈՒՄ:
VERTEX
Y·E·L·L·O·W P·A·G·E·S
&
B·U·S·I·N·E·S·S W·H·I·T·E P·A·G·E·S

ԱՐՄԻՆԴ
ԿԵՆՏՐՈՆԸ
Հրավիրում է
հնգօրյա ճանապարհորդության դեպի
Հնդկաստանի մայրաքաղաք
ԵՐԵՎԱՆ - ԴԵԼԻ - ԵՐԵՎԱՆ
չվերթը կկայանա հունվարի 28-ին
(ուղեւորության ընթացքում ինքնաթիռը մնում է Դելիում)
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
Նախատեսվում է
ԵՐԵՎԱՆ - ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ - ԵՐԵՎԱՆ
նոր չվերթ
«Էրեբունի» հյուրանոց, 1 մասնաշենք, 301-307 ս.
Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-79

«ԷՐԵԲՈՒՆԻ»
առեւտրային բանկ
Հանրապետության քաղաքացիներին եւ իրավաբանական անձանց առաջարկում ենք փոխշահավետ գործարքներ
✔ Վարկերի տրամադրում կանխիկ եւ անկանխիկ (ամսեկան)
Դոլլար 8-10 տոկոս
Ռուբլի 12-15 տոկոս
Դրամ 17-20 տոկոս
✔ Կանխիկ եւ անկանխիկ տարադրամի առք ու վաճառք
✔ Արտարժութային փոխանցումներ ԱՊՀ եւ արտասահմանյան երկրներ
✔ Տարադրամի փոխանակում
✔ Բանկային այլ ծառայություններ
Երեւան, Խաղաղ Դոնի 13, հեռ. 57-72-56, 57-72-49, 47-09-80

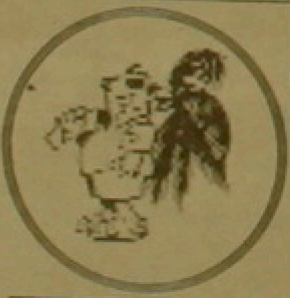

ԻՍԿՈՒՀԻ
ՍՊԸ «Արաբկիր» հյուրանոց, 202 ս.
23.38.21, 23.37.47
«Իսկուհի» ՍՊԸ-ն առաջարկում է տուրիստական ուղեւորություններ.
Երեւան-Սալոնիկ-Աթենք
(փետրվարի 20-ին)
Երեւան-Աթենք
Երեւան-Փարիզ-Բուենոս Այրես
Երեւան-Մեղրի-Թեհրան
Երեւան-Փարիզ-Մեքսիկա
(անհատական)
Կատարվում է նաեւ կարճաժամկետ անհատական փաստաթղթերի ձեւակերպում. Թեհրան 21-օրյա վիզա (10-15 օրվա ընթացքում), Արգենտինա 75 օրից 1 ամսյա վիզա 10 օրվա ընթացքում, Մեքսիկայի վիզան 20 օրվա ընթացքում:
ՇՏԱՊԵՔ ՕԳՏՎԵԼ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

«ԱԶԱՏ-ՋԱՆ» ՍՊԸ
Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը դեղատներին, հիմնարկ-ձեռնարկություններին, շինարարական կազմակերպություններին եւ անհատներին առաջարկում է մեծաչափ դեկորատիվ ցանկապատներ եւ ճաղաշարեր:
■ Աշխատանքները կատարվում են պայմանագրով:
■ Վճարումը կանխիկ եւ փոխանցումով:
Մեր հասցեն՝ Երեւան, Պռավդայի փող. 1/7
(Հայիդրոշին վարչության բակում,
նախկին Բրյուսովի անվան ինստիտուտի մոտ):
Հեռախոսներ՝ 250045, 250064

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1956 Տպաքանակ՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության 17. 01. 1995 Գինը՝ 25 դրամ

digitised by A.R.A.R.@